

DÁTUM

SZABADELVŰ
POLITIKAI
NAPILAP

II/64.

»S MOST A DOLOGRA«

8,10 Ft

Berlini tudósítóinktól

A választás mint holdraszállás

Ilyen multimédia-show-t nem látott még az NDK. A Köztársaság Palotája előtti tér leginkább egy űrhajózási központhoz, de legalább is távközlési kiállításához hasonlít: kábelrengő, tv-rádió és bakelitantennák néznek az égre – mintha a csillagokból akarnák leolvasni leltőleg elsőként a választások kimenetelét. 2500 akkreditált újságíró, 60 külföldi tv-állomás volt jelen vasárnap az NDK-ban, s ebbe a számba a két legnagyobb nyugatnémet tv-társaság, az ARD és a ZDF stábjai még nincs is beszámítva. Igaz, ők már kvázi otthon vannak, ugyanúgy az NDK választásoknak szentelték vasárnapi adásnapjukat, mint a múlt héten Német Televízióra keresztelt NDK 1-es és 2-es adó – vagy mint a Magyar TV karácsonykor a román eseményekkel kapcsolatban. Találón jegyezte meg az ARD főszerkesztője: „ami az amerikai tv-ek számára a holdraszállás volt, az most nekünk ez a választás az NDK-ban”. Nem is kicsinyeskedtek: csak a vasárnapi választási műsorokra 1,5 millió nyugatnémet márkát költöttek.

A nyugatnémet Bundespost a héten gyorsan 260 új telefonvonalat létesített az NSZK-ban, 6,5 km-es üvegrost kábelt rakott le Nyugat-Berlinig – ezek a vonalak nyugatnémet márkáért állnak a sajtó rendelkezésére, mert egyéb vonalakon gyakorlatilag lehetetlen Nyugat-Berlinbe telefonálni, de egyéb külföldi hívások is szinte éveket vesznek el az ember életéből.

Az első szabad választás az NDK-ban már régen nem az ország belügye. A választási nagygyűléseken – csak március elseje és tizenegyediké között 598 volt országsszerte – de Maiziére (Keleti CDU), Ibrahim Böhme (SPD), vagy Gregor Gysi (PDS) mellett az NSZK pártok szónokai éppúgy jártak-keltek, mintha odahaza lennének. A lakosság 10%-át (1,6 millió főt) sikerült Kohnak, vagy más vezető nyugatnémet CDU-politikusnak mozgósítani a kampány során – igaz, küldtek is kétezer szónokot és 50 főfoglalkozású választási segítő, a 20 millió röpcéduláról, 5 millió választási újságról, 2 millió plakátról stb. nem is beszélve. Az SPD részéről az NDK-ban hihetetlenül népszerű Willy Brandt volt az abszolút sztár – több mint egy tucatszor tartott választási beszédet Rostock és Drezda között.

A Belnémet Kapcsolatok Minisztériuma szerint 2,5 millió nyugatnémet márkát fordított az NSZK a keletnémet választási kampányra. És bár 24 párt startolt a vasárnapi versenyen, egyedül a Jobboldali Szövetség Németországgért (CDU, DSU és Demokratikus Fellemlülés) négy és félmilliót kapott ezekből a pénzekből. Nem véletlenül

jellemezte a The Times néhány nappal ezelőtt az NDK választási előkészületeket „kampány banánnal, kávéval és koszos trükkökkel”. A fairség itt sem feltétlen jellemzője a választásoknak. Összeverték már egy fiatal nőt, az Egyesült Baloldal tagját plakátragasztás közben. Ilyen röpcédulákat is lehetett találni: „válasszátok a PDS-t, nehogy a melós csöcselék a vadászterületeken nyüzsögessen” – utalás a Honecker-rezsim eszméletlen összegekért fenntartott luxus-vadászterületeire. Am majd minden jelentősebb baloldali nagygyűlés verekedéssel végződött, főleg, ha valaki a sarlós-kalapácsos NDK-zászlókkal jelent meg a tömegben. De magára vehetett az is, aki ilyen zászlót kirakott – évtizedes NDK szokás szerint – az ablakába: „Szibériába az ilyen vörös disznóval”, „El kell venni tőle a gyerekeit” és hasonló mondatokat ordibált be egy percek alatt száz főre dagadt tömeg. Ha a vezető pártok éppen nem egymást hajigálják sárral – írja a továbbiakban a The Times –, akkor vidéken keresik nyugati iparhalmikkal a választók kegyeit. Az egyes pártokat már az árúknálból fel lehet ismerni: A CDU-nak mindene van, a DSU (a CSU keletnémet ikertestvére) a „Jólétet szocializmus helyett” választási jegyében banánt osztogat, az SPD a kávéfőzőt előnyben, míg a Demokratikus Fellemlülést a dobozos kólahegyekről lehet felismerni. Eppelmann, a párt újdonsült elnöke mesélte, hogy a napokban egy kisfiú, mikor fölismerte őt, így kiáltott fel: „nézd csak, mama, itt az a pap a Coca-cola párttól”.

Az utóbbi napokban persze nincs már kedve Eppelmannnak viccelődni: pártja elnökének és első számú választási elnökének, Schnumak öt nappal a választások előtt mennie kellett, miután egy hétig tartó össze-vissza hazudozása ellenére végképp bebizonyosodott, hogy a hírhedt Államvédelmi Minisztérium (Stasi) embere volt. Az egész Schnur-ügyben az a legszébb, hogy bár a pártja csütörtökön kizárta őt soraiból, mégis a Demokratikus Fellemlülés jelöltjeként indult a vasárnapi választásokon, tudniillik a választási törvény értelmében nincsen arra jogi lehetőség, hogy a március 9-én hivatalosan nyilvánosságra hozott listán módosítsanak. A Schnur-ügy nagyon rosszat tett a „Szövetség Németországgért” jobboldali koalíciónak, amely meglehetősen feltört az elmúlt hónap során. Februárban még a három párt együtt 17%-ot mondhatott magának a közvélemény-kutatások szerint, az e héten nyilvánosságra hozott legfrissebb adatok szerint már 30% jutott nekik.

folytatás a 2. oldalon

Bosszúszomj ez vagy valami más?

„Nem gyanús az Neked, hogy csak olyan ímmel-ámmal folyik az elszámoltatás? A rádióban elhangzik, hogy Aczél György bizonyíthatóan „elvit” néhány festményt az egyik múzeumunkból, s azóta is csak a másolatokat csodálhatja a látogató...” – jelent meg lapunk március 2-i számában. Aczél György jogi képviselője szerint: „az idézett sajtóközlemény úgy tünteti fel, mintha Aczél György bizonyítottan bűncselekményt követett volna el, sőt mintha ilyen közlemény a rádióban elhangzott volna, amely tájékoztató szerint ugyancsak valótlan állítás”. A szerző, Cseke Hajnalka az alábbiakat fűzi írásához: „A Magyar Rádió egyik munkatársa telefonon megkeresett, s elmondta, hogy a Vasárnapi Újság december 3-i adásában valóban elhangzott egy riport a néhány évvel ezelőtti hírhedt képlapásról. A Nemzeti Múzeum egyik vezetője nyilatkozott, s egy nyomozati utasítással kapcsolatban merült fel Aczél György neve nem éppen előnyös színben. „Elvitelről” azonban szó nem volt. Ebből kifolyólag ilyen tartalmú kijelentés a rádióban sem hangozhatott el.

A magam részéről a tanulságot levonom, az érintettektől elnézést kérek”.

Legenda a két fél almáról

(A férfi-nő viszonyáról Takács Imre költő gondolatai a 8. oldalon)

Hát nem szeretnél végre otthon lakni?

(Olcsó oroszok Lengyelországban. Tudósításunk elmélkedése a 7. oldalon)

Az egyéni és kollektív jogok kérdése Erdélyben (Cikkünk a 3. oldalon)

Sevardnadze semleges Németországot szeretne

A hét külügyminiszter Prágában

Lesz-e vízumkényszer Csehszlovákiában?

Az előző szombathoz hasonlóan március 17-e is munkanapot jelentett Horn Gyula külügyminiszternek, hiszen Prágában a Városi Szerződéshez tartozó országok külügyminisztereinek konzultatív találkozásán vett részt. A tanácskozást megelőzően Václav Havel csehszlovák miniszterelnök fogadta a hét külügyminisztert: Bojko Dimitrovot (Bulgária), Horn Gyulát (Magyarország), Oscar Fischert (NDK), Krzysztof Skubiszewskyt (Lengyelország), Sergiu Celacot (Románia), Eduard A. Sevardnadzét (Szovjetunió) és Jiri Dienstbier (Csehszlovákia).

Délelőtt fél tizenkettő előtt néhány perccel kezdtek meg az Új Prága szállodában a „hetek” a zárt ajtók mögötti tanácskozást, mely egy rövid szünet beiktatásával három órán át tartott, vagyis az eredetileg eltervezett kétfélszes megbeszélés helyett egyévtizedben tárgyaltak a külügyminiszterek és ta-

nácsadók. Fő témájuk a már előre jelzett német egyesítés kérdése volt. E rendkívüli tanácskozás elsősorban azt a célt szolgálta, hogy a varsói blokk külügyminiszterei kifejtsek álláspontjukat a megállapítható: miben értenek egyet, s miben nem. Részkérdések megvitatására majd – szakértői bizottságok bevonásával – a későbbiekben kerül sor.

Rögtönzött sajtókonferencia

A tanácskozás szünetében Lubos Dobrovsky, csehszlovák külügyi szóvivő tájékoztatta az újságírókat a Jiri Dienstbier kezdeményezte konzultatív találkozó első felében törtétekről – hangsúlyozva, hogy sokat még nem mondhat, hiszen a tárgyalás még nem fejeződött be. A szóvivő közölte, hogy mindegyik miniszter elmondta már az alapszédét, melyek abban megegyeztek, hogy a két Németországnak joga van egyesülni, s ebbé-

li akaratukat tiszteletben kell tartani. Az egyesítés a két ország népének a saját ügye, ám a következményei a két Németország határán túlmutatnak, azaz egész Európát érintik.

Abban is azonosan vélekedtek a külügyminiszterek, hogy a két Németország egyesítésének Európa egyesítésével együtt kell végbemennie, azaz a kettő teljességgel kölcsönös folyamat. Néhányan támogatták azt a csehszlovák véleményt, hogy a német egyesítés Európa egyesítésének a motorja. (E véleményt egyébként Václav Havel fejtette ki korábban.) Abban is azonosan vélekedtek, hogy a NATO-nak és a Varsói Szerződésnek még egy ideig fenn kell maradnia, de a katonai jellegről a politikaira kell áthelyeződnie a hangsúlynak, azaz politikai szövetséggé kell válniuk és az európai leszerelést kell elősegíteniük – felgyorsítva a helsinki folyamatot.

Néhány miniszter támogatta a Dienstbier javasolta Európai Biztonsági Bizottság (Europiska bezpečnostni komise) megalakítását az ENSZ alapokmánya szellemében. Természetesen voltak bizonyos enyhe – ahogyan fogalmazott Lubos Dobrovsky – különbségek az egyesítés módját és módszereit illetően. Hangsúlyozta, hogy a biztonsági garanciákat tekintve el kell kerülni a lehetséges konfliktusokat. Nem értettek egyet a külügyminiszterek abban, hogy csak Németország lehet konfliktusforrás Európában – nyilván többen mondták, hogy más is okozhat nézeteltérést. Eltértek a vélemények a vonatkozásban is, hogy mi lesz a katonai és politikai stá-tusa az egységes Németországnak.

(Folytatás a 2. oldalon)

Új magyar párt Szlovákiában

Törvényesen bejegyezhető párttá alakultak szombaton Pozsonyban tartott tanácskozásukon a mind ez ideig helyi klubokat alkotó Szlovákiai Magyar Kereszténydemokraták. Az alapító kongresszuson néhány felszólaló nem tartotta kizártnak, hogy a magyarok és Czarnogurski-féle országok kereszténydemokrata mozgalomhoz csatlakozzanak, ám nézeteikkel kisebbségben maradtak. Az egység megőrzése egyben megerősítette annak esélyét, hogy a szlovákiai magyarság mozgalmi – a Független Magyar Kezdeményezés, az Együttélés és a kereszténydemokraták – képesek lesznek koalícióban indulni a júniusi csehszlovákiai választásokon. A pártelnöknek megválasztott várujhelyi nyugdíjas orvos, dr. Janics Kálmán szerint – ismerve a falusi lakosság erős katolikus hitét – a választásra jogosult magyar nemzetiségűek 30%-a a kereszténydemokratákon keresztül gyarapíthatná a magyarok képviselőit. A potenciális szavazótáborhoz a szlovákiai cigányok is hozzáértendők, mivel többségük magyarnak vallja magát. A pozsonyi tanácskozáson a mozgalom alelnökének dr. Szóts Ferencet, főtitkárának Rajczy Lászlót választották meg.

Berlini tudósítónktól

A választás mint holdraszállás

(Folytatás az 1. oldalról)

Ezen belül a CDU 21, a DSU – a CSU NDK ikerpártja, mely az újraegyesítés tekintetében a legradikálisabb az összes párt közül, mert azonnali és feltétlen egyesítésre törekszik – 7%-al, a jobboldal, mondjuk ügy-szociális szárnya, a demokratikus fel-lendülés 2%-al részesült volna (ha a Schnur-ügy nem lett volna). A legesélyesebb valószínűleg az Ibrahim Böhm-vezette SZPD, mely ugyan februárban még abszolút előnnyel vezetett, mostanra már csak a szavazók 34%-át tudhatta maga mögött, ám még mindig listavezető volt a legfrissebb közvéleménykutatások szerint.

Érdekes módon a PRS, a NSZEP utódpartja 17%-al a harmadik helyen áll. Februárhoz képest 5%-os növekedést jelent ez. Igaz, közel 400 ezer taggal még mindig az egykori kommunista párt számlálja a legtöbb tagot. Tekintettel arra, hogy leginkább szociális kérdéseket helyeztek választási programjuk középpontjába, nők – akik a párt 50%-át tették ki – alig léptek ki a tagok sorából. Igaz, ez a párt rendelkezett hagyományosan a legnagyobb gyakorlattal, apparátussal és eszköztárral a választási kampány során, számtalan valóban szimpatikus rendezvényrel még az is sikerült elérniük, hogy sok fiatal lépett be az elmúlt hetekben ebbe a pártba. Am a legfőbb kártyájuk a vasárnapi derbin Modrow személye volt. A politikusi hallatlanul népszerű, hozzá hasonló kaliberű miniszterelnökök nem lát a szavazók jelentős része. Gysi személye sem utolsó. Így is, ha vannak is pártok vonzó programmal, a személyiségeket illetően –, legalábbis erős ellenzéki párt lehet a PDF.

Sajnálatos jelenség, hogy a Demokratikus Fórum, mely az október-novemberi fordulatot elindította, akik nélkül nemcsak szabad választást nem lehetett volna vasárnap, de még a berlini fal is mozdulatlanul állna, mindössze 1%-ra számíthatott a legutolsó közvéleménykutatás szerint. Igaz, amíg más pártok választási kampányokkal törődtek, ők a Stasi felszámolásával, a tavalyi választási csalásokkal, a környezetvédelemmel, stb. voltak leginkább elfoglalva. Másrészt viszont november és január közt még nagyon sok támogatót tudhattak maguk mögött, ám amint megjelentek az NSZK mintára készült pártok, s főleg mikor az is kiderült, hogy a nyugatnémet testvérpártok anyagilag mögöttük állnak, hanyatt-homlok szaladt mindenki ezekben az új pártokba. Az NDK-ra eléggé jellemző az a mentalitás, hogy ami odaától jön, az minden jó. Az Értelmiségi Demokratikus Fórum – pl. Bärbel Bohley-al, Reich professzorral – viszont ha egyáltalán, a zöldekkel paktál még leginkább a nyugatnémet pártok közül s az az NSZK-ban bizony eléggé lenézett szintársulat, így természetesen az NDK is rögtön kevésbé

szimpatizál velük. Nem véletlen, hogy az itteni zöldek nem kaptak egy árva vasat sem a 7,5 milliós nyugatnémet kampánypenzből.

A Parasztpárt, Néppárt, Kommunista Párt, Nőpárt és hasonlók mellett német földön végtére is teljesen logikus módon Sörpárt is indult a választásokon: a Német Sörivők Szövetsége – egy 22 éves tengerészeti főiskolás fiú ötlete az ikszedik sör után – fölkerült a választási listára. Programjukban többek közt több és jobb kocsmát, későbbi zárórakat is követelnek (mi tagadás, ez az NDK-ban rendkívül helyénvaló), ugyanakkor fellépnek az alkoholizmus és a kábítószerfogyasztás ellen. Ahhoz, hogy sörivő lehessen az ember, nem lehet üres a zsebe. Ezért magasabb nyugdíjakért, munkanélküli segélyért szállnak síkra – ezek a rétegek érnek rá amúgyis a legtöbbet sörözni járn. Mäpedit sör inni, akár az egyesült Németországban, de még előtte is szeretnénk.

A választásokról még annyit: a Honecker család előre közölte ügyvédjük által, hogy nem megy el szavazni. Honecker elvtárs amúgy is vérig van sértve, mivel „méltóságába gázolnak”. „Személyem megsértése sértés a nemzetközi munkaszervezetek és sikertelen kísérlet arra, hogy a szocializmus eszméjét kiöljék az emberek szívéből. A törvény előtt nem vagyok bűnös. Minden vádaskodás ellenére korábbi politikánkat, mely a nép javát szolgálta, nem lehet utólagosan a sárba tiporni” – írta egy belga kommunista harcosársának a napokban, aki bukása után fölajánlotta Honeckeréknek, lakjanak náluk. Am addigra már Honecker nem hagyhatta el egykori birodalmát. Most egy egyházi kórház-faluban él az egykori kommunista vezető – szívességből egy papnál, aki lelkes híve a két Németország egyesítésének, s akinek 9 gyereke nem tanulhatott tovább vallásos apjuk miatt abban az NDK-ban, ahol Honecker felesége volt az oktatásiügyi miniszter.

Holan-Koch Júlia

Ligacsov ideálja

A sztálini példa

Történelmünk megtagadása helyett inkább őseink emlékét kellene felidézni, hogy a népet példájuk követésére, hősi munkára ösztönözzük. Sztálin is az ősök ébresztésével nyerte meg a háborút – jelentette ki Ligacsov a Le Figaro Magazine című francia hetilapnak. A politikus nyilatkozatában élesen bírálta a Szovjetunió belüli kialakult új szemléletet, bár a peresztrojka támogatójának vallotta magát. Kitért viszont az elől, hogy közvetlenül bírálja Gorbacsovot.

Sevardnadze semleges Németországot szeretne

A hét külügyminiszter Prágában

Lesz-e vízumkényszer Csehszlovákiában?

(Folytatás az 1. oldalról)

Sevardnadze az újságíróknak a tanácskozás végén elmondta, hogy a német egységnek az európai biztonsági rendszerbe kell ágyazódnia. Hangsúlyozta, hogy ezután a találkozó után optimistában tekint a jövő elé, mint eddig. Optimizmus az alapszik, hogy külügyminiszter kollegáival osztva e nézetet: az európai biztonsági rendszer kiépítésének és a német egységnek szinkronban kell lennie egymással.

Megállapodunk a miniszterekkel, a Varsói Szerződést tökéletesíteni, korszerűsíteni kell – mondta, s megerősítette a Dobrovzky által mondottakat, azaz, hogy mindkét tömb katonai jellege a következőkben mindinkább háttérbe szorul a politikai jelleggel szemben.

Sevardnadze több kollegájával együtt azon az állásponton van, hogy a két szövetségi rendszer között is ki kell épülnie a kapcsolatoknak, illetve különböző szerveket kell létrehozni.

Arra a kérdésre, hogy az egyesült Németország a NATO-hoz, avagy a VSZ-hez fog-e tartozni, így válaszolt a szovjet külügyminiszter:

Továbbra is a semleges Németország híve vagyok, s nem tudom elfogadni, hogy a NATO-ban működjön.

Arra a kérdésre, maradnak-e a szovjet csapatok az NDK területén, nem adott választ Sevardnadze, mert mint mondta, a négy plusz kettő tanácskozássorozat még csak most kezdődött, nem lehet tudni, hogyan alakulnak a dolgok, s jelenleg csupán három-négy kérdéssről tárgyaltak.

A továbbiakban tárgyalják meg azokat a kérdéseket, melyek a két Németország közeledésének nemzetközi helyzetét illetik.

Halmi Katalin, a Mai Nap munkatársa végezetül megkérdezte a szovjet külügyminisztertől, hogy vajon a független Litvánia tagja lesz-e a Varsói Szerződésnek?

Ne siessen, azért ennyire nem kell sietni – volt a határozott válasz.

Magyarország csatlakozik a NATO-hoz?

Prágából hazafelé Horn Gyula válaszolt kérdéseinkre. Először arra kértük, hogy Václav Havellel való találkozóáról szóljon.

Havel először összefoglalta a német kérdést illető saját véleményét, majd a jövő Európáról beszélt. Mindkettő nagyon sokban hasonlított a mi nézetünkhöz. Havel szerint is reális a két szövetségi rendszer konvergenciája. Fölvettem, hogy tudomásom szerint csehszlovák részről jelentősen szigorítani akarják az utasforgalmat, nemcsak velünk, hanem a többi szomszédal szemben is. Arra hivatkoznak, hogy gazdasági helyzetük igen súlyos, nagy a benzinhiány, az oda utazó turisták szinte mindent fölvásárolnak, amit valahogy korlátozni kell. Megjegyeztem, hogy semmi olyant nem szabad megtenni, ami ellentétes a helsinki záróokmány szellemiségével és ajánlásaival. Erre azt válaszolta, hogy Magyarország helyzete sokkal könnyebb, mint az övék. Ekkor utaltam arra, hogy hozzánk is sokan utaznak, s a bevásárlóturizmust vámrövidítéssel, kiviteltilalakkal le lehet

szorítani, de az utasforgalmat nem szabad lehetetlenné tenni.

Mit terveznek szomszédaink? Mire gondolhatunk?

Akár vízumkényszer bevezetésére is... Majd a héten szakértői tárgyalásokat folytatnak velünk és másokkal is ebben a kérdésben.

Szóba került még a Szürös-levél is, mire azt válaszolta Havel, hogy nagyon gondosan áttanulmányozta és rövidesen válaszol az abban foglaltakra.

A szlovák reakcióról nem volt szó?

Nem...nem. Én ugyan az előző kérdés kapcsán megemlítettem, hogy úgy is van elég feszültség Szlovákiával, s nem kellene azt újabbakkal tetézni, azaz például az utasforgalom korlátozásával.

Horn Gyula a prágai tanácskozáson történeteket is részletesen elemezte a reptőlógépen, s hangsúlyozta, a német önrendezés keretében tartozó (újra) egyesítést úgy kell megteremteni, hogy az új Németország katonai és politikai státusát úgy kell kialakítani, hogy figyelemmel legyenek az európai biztonság követelményeire – a határokat pedig tiszteletben kell tartani.

Egyesítésről, vagy újraegyesítésről kell beszélni?

Erről lehet vitatkozni. Az egyesítés negyvenöt éve tartó folyamat befejezését jelenti, az újraegyesítés egy korábbi állapot visszaállítását.

Külügyminiszterünk elmondta még, hogy a magyar állásponttal – azaz az új Németország NATO-hoz való csatlakozása kedvezőbb lenne Európa számára – egyetértett a lengyel és a csehszlovák fél, a többiek ebben még nem foglaltak állást.

V. Horváth Mária

Terített betli

A VILÁG HÍREI

Németh Miklós, szombaton a Parlamentben találkozott az MDF vendégeként Budapesten tartózkodó Lothar Späthel, az NSZK Baden-Württemberg tartományának miniszterelnökével és kíséretének tagjaival. A találkozóon véleménycserét folytattak az európai helyzetről, a kelet-európai és ezen belül a magyarországi fejleményekről, továbbá áttekintették a magyar-NSZK, illetve a magyar-baden-württembergi kapcsolatokat.

Chamorro, Nicaragua megválasztott államfője pénteken közölte, hogy meghívta az április 25-én sorra kerülő beiktatására Gorbacsov szovjet és Bush amerikai elnököket.

Mazowiecki lengyel kormányfő május 27-ére tervezi kiírni a helyhatósági választásokat, amelyekben a Szolidaritás a helyi önkormányzatokban is meg akarja szilárdítani hatalmi monopóliumát, le kívánja cserélni a korábbi, még az előző kormányzó koalícióbeli erőviszonyokat tükröző vajdasági, városi, községi vezető testületeket, amelyek állítólag fékezik a reformok megvalósítását.

Népszavazást követeltek Litvánia önállóságáról a vasárnapi vilnusi tüntetés résztvevői. Az 50 ezres demonstráció rendbontás nélkül zajlott le. A független-

séget ellenző hat szervezet – köztük az Egység nevű tömörülés, a Moszkvához hű Litván KP és Komszomol – megmozdulásán élesen bírálták a litván parlament döntéseit. A tüntetés egyben válasz volt a Sajudis által szervezett szombati gyűlésre, amelyet a litván függetlenség támogatására szerveztek. A Sajudis hírszolgálat a telefonon úgy tájékoztatta az MTI moszkvai irodáját, hogy a vasárnapi megmozdulás résztvevői felhívták intéztek Gorbacsov szovjet elnökhöz, és a Szovjetunió egységének megóvását sürgették.

Hamarosan a sűrűbb légrétegekbe kerül és megsemmisül a legújabb amerikai hírszerzési műhold, amelyet nemrég egymilliárd dolláros költséggel juttattak pályára a Szovjetunió felett.

Heves harcok folynak az Afganisztán déli határvidékén lévő Hoszt város környékén. A hadsereg repülőgépekkel támadja és tüzérséggel lövi a kormányellenes erők állásait, a modzsahedek pedig raktárakkal tartják állandó tűz alatt a város körül elhelyezett kormánycsapatokat.

Litván függetlenségről hozott parlamenti határozat jogosságát vitató röplapok ezreit szórták szombaton Vilnius utcáira szovjet katonai helikopterek – jelentette az UPI amerikai hírügynökség. Lands-

bergis, a litván LT elnöke megerősítette, hogy katonai gépek röplapokat szórtak Vilniusra. Azt is közölte: tájékoztatta a litván parlamentet arról, hogy a köztársaság területének több részén szovjet csapatmozgásokat észleltek. A röplap felszólítja Vilnius lakosait, hogy vegyenek részt azon a vasárnapi tervezett nagygyűlésen, amelyet az Egység nevű orosz nacionalista csoport hirdetett a litván LT döntése elleni tiltakozásul.

Váratlanul Rijadba érkezett szombaton Husszein iraki államfő, két nappal azután, hogy Irakban kémkedés vádjával kivégezték a The Observer című angol lap egyik munkatársát. Az iraki elnököt Fahd szaúdi uralkodó fogadta.

Több száz ezer embert megmozgató tüntetés zajlott le Nagy-Britannia bagdadi nagykövetsége előtt. A tömeg azt sérelmezte, hogy London Bazofi kivégzése miatt Irak belügyeibe akar beavatkozni. Sokan „a brit-izraeli összejátszás, beavatkozás” ellen tüntettek a Bazofi-ügy kapcsán. Egyes nyugati jelentések szerint a tüntetést „az iraki rendszer” szervezte. Incidensekről nem érkeztek hírek. Kiseb mérvű hasonló megmozdulások több iraki nagyvárosban is voltak a nap folyamán.

Eseménykrónika

március 11–17.

Vasárnap: – Litvánia függetlenségi nyilatkozata; Vitautas Landsbergis az új államfő. – Beiktatták Patricio Aylwint, Chile új elnökét. – Az SZKP KB ülése, a párt- és az államreform kezdete. – Megszűnt az Olasz KP és új néven átalakult.

Hétfő: – Észtország is törvénytelennek minősíti a szovjet megszállást. – Lemondott az egész mongol pártvezetés. – A bolgár ellenzéki kerakasztal és a hatalom első megállapodása.

Kedd: – Törölték az alkotmányból az SZKP vezető szerepét. – Trouillot asszony Haiti új elnöke. – Új AIDS-ellenes oltóanyag az Egyesült Államokban. – Gorbacsov elutasítja a tárgyalást Litvániával. – Összeomlott az izraeli kormánykoalíció.

Szerda: – Castro szerint nincs politikai reformokra szükség Kubában. – A „hatok” első megbeszélése a német egységéről. – Román menekültek „rohama” Ausztria ellen. – 15 ezer

magyar munkavállalási kérelem Dél-Afrikába. – A pápa püspöki tisztségeket töltött be Romániában. – Az IMF magyar hitelt hagyott jóvá. – A brit kormány veresége az alsóházban.

Csütörtök: – Beiktatták Brazília új elnökét. – Kivégezték egy brit újságírókat Irakban. – Az államfő és a kormányfő is lemondott Mongóliában. – Bush elnök fogadta Tőkés Lászlót. – Gorbacsov a Szovjetunió elnöke.

Péntek: – A Capitoliumon felavatják Kossuth Lajos mellszobrát. – A szovjet parlament elutasítja Litvánia függetlenségét. – A Samir-korszak vége Izraelben.

Szombat: – VSZ-külügyminiszterek Prágában a német egységről, amely „elkerülhetetlen”. – Nagygyűlések Litvániában a függetlenség mellett; Vilnius kitart. – Megint jelentkezett a romániai fasiszta Vasgárda.

**Smaranda Enache
és a Pro Európa (II.)**

A kisebbségek maguk dönthessék el, mire van szükségük!

Erdélyiség vagy magyarbarátság?

– Mintha egy kicsit túl szigorú volna a románsághoz, felkeltve bennük a „bűnös nemzet” tudatát...

– Nézze, engem mélyen felháborított az, a román sajtóban napvilágot látott újabb mítosz, mely szerint Ceausescu cigány-tatár származású volt. Ez elfogadhatatlan! Összesöpörjük a szemünket, és bedobjuk a másik udvarába?! Ceausescu igenis román volt, de az etnikai kérdésektől eltekintve román politikát folytatott. Ezt nem lehet letagadni! Bevallottam, hogy én, és mások bűnösnek kell éreznünk magunkat amiatt, hogy itt, ebben az országban lehetséges volt ez a szörnyű politika! Szembe kell néznünk az igazsággal, muszáj megmondania román népek az igazat: milyen folyamatok zajlanak Európában, hol a helyünk a világban. Csak ha képesek leszünk erre, van reményünk a haladásra. Mítoszokkal nem lehet tovább manipulálni, mert egészen oligofrén és skizofrén, állandó identitászavarokkal küszködő néppé leszünk.

– Mindezt hallva kikíváncsok belőlem a kérdés: honnan ez a tisztánlátás, a romániai népek iránti elfogulatlan-ság?

– Olyan erdélyi családból származom, amely nagyon jól ismerte a magyarok kultúráját. Jól beszéltünk, és sokat olvastunk magyarul. Sosem éreztem, hogy különbség lenne közöttünk, sőt büszke voltam magyartudásomra. Ez, és kultúránk, szokásaink ismerete volt az én nemzeti büszkeségem. Később aztán mi is éreztük, hogy a magyarság szenved, és személyesen fájlaltam tömeges menekülésüket. És most már rajtunk a sor. Nekünk kell megteremtteni azt a légkört, melyben ismét otthon érezhetik magukat.

– A tömegével kapott levelekből ki-

derül, hogy Ön koránt sincs egyedül gondolataival.

– Az első között írt Radu Popa történész Bukarestből. Gratulált, mondván szívesen lejönne Marosvásárhelyre, ha szükségét látom, hogy segítségemre legyen ebben a „felvilágosító” kampányban. Ugyanő volt az, aki a 22 című lapban elindított egy vitát a román történelem Ceausescu-típusú mítoszáról. És a vita során egyre jobban kibontakozik a teljesen hamis román történelemkép...

– A 22 kisugárzása mekkora hatással lehet az emberek tudatára?

– A román értelmiséghez mindenféleképp eljut a lap. Ez már önmagában is rendkívül fontos, hiszen őket is meg kell győzni a dolgok ilyenén állásáról. De más román nyelvű újságokban is megjelennek objektív hangvételű írások. És ezekre annál is nagyobb szükség van, mert országszerte terjednek a rémhírek: a Székelyföldön ölik a románokat.

– Ezt a rágalmat leginkább a Vatra Romaneascăhoz közel álló körök terjesztik...

– A rémhírkeltést kiváltó okokat tisztázandó, jó lenne, ha a Romániai Magyar Demokrata Szövetség, a Vatra Romanească és a közelmúltban megalakult Pro Európa leülnének a nyilvánosság előtt tárgyalni, de én a Vatrahoz egyelőre szólni sem merek. Olyasmiket írnak és hirdetnek, hogy nem hiszem értelmét bármilyen megbeszélésnek. Nem is érveik vannak, hanem olyan érzelmeik és indulataik, mellyel szemben az emberke egyszerűen nincs replikája.

– A Pro Európa létrehozásának gondolata mikor és miért vetődött fel Önökben?

– A Liga gondolata rögtön a forra-

dalom után született, és Csíky Boldizsár zeneszerzővel közösen alapítottuk. Tulajdonképpen a vásárhelyi román és magyar értelmiségiekből álló csoport, amelynek mintegy 250-300 tagja van. Európai gondolkodásmóddal próbáljuk feloldani az elsősorban itt felhalmozódott ellentéteket. Például nagyon büszkék voltunk arra, amikor márfél hónapja, az „iskolaharc” idején körülbelül kétszázán – románok, magyarok, németek, zsidók és cigányok – képesek voltunk elbeszélgetni Európáról, és az erdélyi helyzetről. Nem állítom, hogy sikerült elsimítani a nézetkülönbségeket, de a nyugodt légkör, az elegáns dialógus mindenféleképpen figyelemre méltó volt.

– Felfogása közismert: Románia útja Európához Erdélyen vezet keresztül, amely egyet jelent a kisebbségi lét biztosításával. És Nyugatról már megérkeztek az első figyelmeztető jelzések, hogy az Igrergetések kora lejárt. Azt már én tenném hozzá, hogy pusztán a jó szándék kevés, hiszen a pokolba vezető út is... de nem folytatom.

– Részemről nem vagyok híve azoknak a kényszerű megoldásoknak, amelyek külföldi nyomásra születnek. Elsősorban az erdélyi magyaroknak kell diplomátusnak lenniük ahhoz, hogy megnyerjék ügyüknek a románokat. Ez volna a dolgok megoldásának valódi garanciája. Szerencsés, és hasznos kezdeményezésnek tartom az itteni és a kolozsvári román nyelvű lapjaik megjelenését, mert így a szélesebb közvélemény is megismerheti elképzeléseiket, és valószínűleg a román vádaskodásokra. Bevallom, Erdélyben egyre kevesebb román beszél magyarul, noha a két világháború között minden jobb családban meghonosodott ez a szokás. Mindez a hagyományos er-

délyi tolerancia elsovadását jelenti? Érdekes, a moldovaiak, és a regátiak jóval türelmesebbek.

– Milyen vélemény alakult ki Önben az újjászerveződött történelmi pártokról?

– Előjáróban annyit: a Pro Európának semmi köze a politikához. Ez egy független, kulturális liga, amely nem akar semmilyen szervezetnek a zsoldosává lenni pusztán azért, hogy a hatalom közelébe férközhessen. Legfeljebb kérdéseket teszünk majd fel nekik olyan összefüggésekben, amelyek kivethetik Romániát az elszigeteltségből. A Nemzeti Megmentési Frontnak például felvetnénk, hogy miért nem hoztak eddig lényegi határozatot a kisebbségi kérdésben? A Parasztpárt exkluzivista a programja pedig – még a kulturális autonómiát sem fogadják el – inkább a régi elvek folytatása. Az, hogy majd mindegyik mondatot a „Romániában élünk”-kel kezdenek, hát ez számomra kiábrándító. Olyan relációt takarnak ezek az elképzelések, melyben a többség parancsol, a kisebbség pedig engedelmesskedhet. A Liberális Párt lapjában viszont két figyelemre méltó írást is olvastam. Az első szerzője kifejti, hogy Európában a határok legyenek transzparenssek, és a kisebbségek (Romániában is!) úgy fognak élni, hogy elsősorban európai polgárnak fogják magukat érezni, majd saját nemzetiségű létük aktív részeseinek, és csak harmadjára munkál majd bennük az a tudat, hogy annak az országnak a polgárai, ahol élnek. A második szerint a liberalizmus társadalomfelfogásából adódóan az sem lehetne elképzelhetetlen, hogy a román állam egyes országárszérei egyfajta függetlenséget élvezhettek. Megítélésem szerint ebből még bizonyos előnyök is származnának, miután

mindenütt vannak olyan specifikumok, amelyeket Bukarestből lehetetlen megismerni, és megfelelően kezelni.

– Ebben a hosszúnak ígérkező küzdelemben kiket vél szellemi társainak?

– Napról napra többen vannak. De név szerint is megemlíteném Marius Tabacu-t, a Puntea (Híd) szerkesztőjét, Virgil Salvanu-t, aki Kolozsváron egyetemi előadótanár, vagy Szászregénből Alexandru Todea görög katolikus metropolitát. De lehet, nem csak rajtuk múlik, hogy miként alakul a román nép jövője. A lehetőség mindenestre adott, és végre talán Európához csatlakozhatunk. Ez egy remény. És nem tudom, mikor lehet belőle valóság... (t.) Hámori Ferenc

Kapfinger András felvétele

Tökés tv-interjú

Amerikai útja a bizalom építését, a kapcsolatok fejlesztését szolgálja az Egyesült Államok és Románia között, mondotta tv-nyilatkozatában Tökés László, aki ezúttal az igényes műsorairól ismert PBS-hálózatnak nyilatkozott, amely „a romániai forradalom apjaként” mutatta be. Tökés ezúttal is leszögezte: szorgalmazta Bush elnöknek s az amerikai törvényhozás tagjainak, hogy ismertessék el a román kormányral a kisebbségek, köztük természetesen a magyarság kollektív jogait. Tökés bizonytalannak, anarchikusnak ítélte a romániai helyzetet, de ennek ellenére bizalmát fejezte ki a jövő, a helyzet távlatai iránt. Figyelmeztetett az újjászerveződött régi pártok nacionalizmusára, s arra, hogy a Securitate embereinek 70-80 százaléka még működik, ha tevékenységi területüket át is tették az ország egyik vidékéről a másikra. Ugyanakkor nézete szerint a régi, most előtérbe került kommunista vezetők egy része valóban megváltozott, így például bizalommal van Iliescu iránt. Egyes rétegek kollektív megbélyegzése, legyen szó zsidókról, kommunistákról vagy nemzetiségekről, egyaránt elfogadhatatlan, hangoztatta a püspök.

Szűrös-nyilatkozat a Magyar Szóban

„Ne csak szép szavakat mondjunk...”

Addig nem látom lehetőségét annak, hogy új lapot nyissunk a magyar-román kapcsolatokban, amíg a Romániában élő magyarság ügyét nem rendezik törvényesen, ha nem biztosítják részére az egyéni és kollektív jogokat, nem adják meg önrendelkezését a kultúra területén, és nem szavatolják nemzeti identitását – jelentette ki Szűrös Mátyás a romániai Magyar Szóban adott nyilatkozatában. Elmondta: szívesen elmenne Romániába hivatalos látogatásra, de csak abban az esetben, ha „képesek vagyunk egy jószomszédi deklarációt kidolgozni és abban megfogalmazni azokat az elveket, amelyekre építenénk a jövőben az egyenjogú jószomszédi viszonyt”. „Úgy gondolom, hogy egy ilyen találkozó előtt sok mindennek kellene történnie. Ne csak szép szavakat mondjunk egymásnak, hanem konkrét lépéseket tegyünk, eredmények szülessenek a kolozsvári főkonzulátus megnyitása ügyében – ha a román fél kívánja, Debrecenben bármikor megnyithatják a konzulátust –, a kulturális kérdésekben, a szabad közlekedés, a kishatárforgalom kérdése terén. Biztosítani kell, hogy a Romániában élő magyarok szabadon juthassanak könyvekhez, újságokhoz Magyarországról és

más országokból. Eredményeket kell elérni mindazokban a kérdésekben, amelyeket mi már korábban felvetettünk. Így a magyar nemzetiségnek saját egyetemmel kell rendelkeznie, főiskolákkal, középiskolákkal. Amíg ezeket nem érjük el, addig nem lehet a kétoldali kapcsolatokat bensőséggé vagy baráti, jószomszédi tenni. Ez nem előfeltétel, de célszerű új alapokat teremteni a kapcsolatokban” – mondotta.

Nyilatkozatában kitért a magyarság kérdésének elemzésére, a nemzeti és nemzetiségi kérdésre, hangsúlyozottan beszélt arról, hogy hazánk a határokon túl élő magyarságot a magyar nemzet részének tekinti és sorsáért felelősséggel tartozik. Szólt arról, hogy a környező országok Magyarországot emiatt időnként nacionalizmussal vádolták, de hangsúlyozta: Magyarország úttörő szerepet töltött be abban, hogy Közép-Európa politikai arculata megváltozzék, és erre a magyarok büszkék lehetnek. Az erdélyi magyarsághoz üzenetként fogalmazta meg: a romániai magyarság éljen új lehetőségeivel, aktivizálódjon, szervezze meg önmagát. „Mi elsősorban erkölcsi-politikai támogatást nyújthatunk, de természetesen más jellegű is. Viszont az a legfontosabb, hogy az erdélyi magyarság vegye a kezébe saját sorsának alakítását. Ehhez kívülről lehet támogatást nyújtani, de alapvetően ott kell szerveződni. Az erdélyi magyarságnak van szervezete, vannak nagy jellemek és egyéniségek, ilyen Tökés László.” Végezetül támadta azt a korábbi és még ma is élő román állásfoglalást, amelyet különösképpen a diktatúrában hangoztattak, hogy „Erdély ősi román föld”. Hozzátette: Erdély legalább annyira ősi magyar föld, mint amennyire ősi román terület. A magyaroknak teljes joguk van ott élni, dolgozni és küzdeni, tehát nemcsak kérhetek, hanem követelhetik is a jogukat a földhöz és mindezzel együtt azt, ami a nemzetiséget megilleti egyéni és kollektív jogokban.

Lámpák Kaposvárról Csíkszeredára

Ezer közvilágítási lámpát küld Csíkszeredának a magyarországi testvérváros, Kaposvár. Az erdélyi város vezetői első somogyi látogatásuk alkalmával elmondták, hogy utcáik, tereik esti kivilágítását már nem az áramkorlátozás, hanem a lámpahiány akadályozza. Így született a ka-

posváriak elhatározása, hogy a városi tanács által megszavazott támogatási alaphoz higanygözlámpákat vásárolnak – a Tungsram Rt. helyi üzeme jutányos áron adja e célra a lámpákat –, s a küldeményt még hűsvét előtt eljuttatják Harghita megye székhelyére.

A Pegazus kelet-európai elsőse

Itt a Polyglott

A magyar kultúra és turisztika friss szenzációja: szombaton a budapesti Utazás '90 Nemzetközi Idegenforgalmi Kiállításon sajtótájékoztató keretében mutatták be a világhírű Polyglott útikönyvek első magyar nyelvű, egyben első közép-kelet-európai kiadását. Mindez a sokoldalú magyar turisztikai szervezet, a Pegazus Részvénytársaság Utazási Iroda sikeres kezdeményezése. Mausz Gotthárd, a részvénytársaság elnöke mutatta be a tíz részből álló s egyenként 129 forintba kerülő sorozat elkészült első négy kötetét: Bécs város, Olaszország, Görögország és Izrael útikönyvét. Az Izrael kötet első szállítmányát már elkapodták az Utazás '90 Pegazus könyvszátrában. Bemutatta a magyar és osztrák sajtó képviselőinek dr. Florian Langenscheidt urat, a Langenscheidt-Polyglott cég tulajdonosát, akitől a Pegazus a licencet megvette, s aki elmondta:

– A Polyglott kiadványokat eddig tizenkét nyelven adtuk ki, tizenharmadik a Pegazusnak eladott licenc alapján a magyar. A német nyelvű útikönyvkiadások száma: 235. Éppen a lipcei kiállításra érkeztem, ahol tapasztaltam, hogy mekkora jelentősége van annak, ha egy ország számára az utazás szabadabbá válik. Igaz, a magyarok már régebben szabadon utazhatnak, de éppen ezért nagy szükségük lehet az ilyen jól szerkesztett, zsebben elférő, viszonylag olcsó útikönyvekre. Az NSZK-ban óriási léptékkel fejlődött az utazás. Évi szabadságuk idején a németeknek 1960-ban csak mintegy harmada utazott el a lakóhelyéről, mára ez az arány kétharmadra nőtt. Harminc évvel ezelőtt az utazóknak még csak 15 százaléka ment külföldre, ma már a 70 százalékuk megy. Ebben a fejlődésben a Polyglott cég vezető szerepet játszik. Az útikönyvekből minden 16-18 hónapban felújított, időszerűsített kiadást jelentetünk meg. Ez nem jelenti, hogy a régebbiek raktáron maradnak, mert jól kiszámítjuk a keresletet, s általában egy kiadásból 20 000 példányt nyomunk, s körülbelül ennyi el is kel. Német nyelvterületen a mi árunk a legalacsonyabb, s ahogy Mausz úrtól hallom, a magyar ár viszonylag még ennél is kedvezőbb. Mivel évente több millió német és osztrák turista jön Magyarországra, a Pegazussal közösen nem sokára kiadunk egy 400 lapos német nyelvű útikönyvet Magyarországról.

Ezek után Mausz Gotthard bemutatta a Pegazus ideai külföldi társaságjainak izlées programfüzetét. Ebben a kevés pénzű emberek számára is több, viszonylag olcsó ajánlat van. Egy spanyol társccal közösen szervezett út – légkondicionált, igen kényelmes busszal, tíz napos spanyolországi nyaralást 16 000 forintért kínál teljes panzióval, Lloret de Mar tengerparti üdülőhelyen. Hasonló az északgörög nyaralás, 16 500 forintért. Igaz, utóbbi majdnem elkerült az Utazás '90 napjaiban. A Pegazus kezdte el az izraeli illetve szentföldi zárandokutak szervezését, s viszonylag olcsón, 61 000 forintért kínálja most is. Időközben azonban veszélybe kerültek ezek az utak, mert nem kapnak helyet a Tel-Avivba induló MALÉV-járatokra. A Szovjetunióból ugyanis nagy számban zsidók vándorolnak ki Feriegelyen keresztül Izraelbe.

Az Utazás '90 egyik érdekessége: sok az olasz utazási iroda, több mint a szomszédos osztrákoké. Összesen 22 itáliai cég vesz részt a kiállításon, hiszen ma, március 19-én a magyarok számára megszűnik az olasz vízumkötelezettség. Mástólólben a német nyelvterület tavalyi, összesen 4 és fél millió hozzánk érkező turistája mellett a tőkés országokból legtöbbször az olaszok jöttek, összesen negyedmilliónyian.

Cseh közvetítés

Mind a cseh, mind a magyar fél jelezte, hogy a Cseh Köztársaság közvetítő szerepet játszhat, ha a magyar nemzetiséggel összefüggésben kedvezőtlenül alakulnának Magyarország és Szlovákia kapcsolatai – erről beszélt magyarországi útja után Prágában Petr Pithart. A cseh kormányfő belpolitikai kérdésekről szólva jelezte, hogy Csehország a jövőben nem kívánja költségeitől támogatni Szlovákiát. Pithart magyarországi útjával kapcsolatban elmondta, hogy Csehország keresi az együttműködést Nyugat-Magyarországgal, és

igen értékesek a gazdasági reformmal kapcsolatos magyar tapasztalatok. Megemlítette, hogy a magyar közgazdászok azt ajánlották, Csehszlovákia inkább a munkanélküliséget kockáztassa, mint az inflációt. Pithart a sajtótájékoztatóon kifejtette, hogy Csehszlovákia az antiinflációs politikát választotta, és utalt az ilyen szellemben kidolgozott új állami költségvetésre. Ezel központosított célzott arra: meg akarják szüntetni azt a gyakorlatot, hogy a cseh költségvetésből egy részt Szlovákia céljaira utaljanak át.

Pozsgay Imre
Bács-Kiskunban

Korteshadjárat – megemlékezésekkel

Ma már nem titok, hogy a küzdőtér maradt pártok közül jó néhányan nyíltan is kijelentik: csak olyan koalíciós kormányban kívánnak munkálkodni, ahol meghatározó szerepet tölthetnek be.

A Magyar Szocialista Párt sem kivétel e kijelentés alól, legutóbb március 16-án Pozsgay Imre államminiszter, a szocialisták országos és Bács-Kiskun megyei listáját vezető képviselőjelöltje mondta ezt választói előtt Baján, ahol megyei körútja során hosszabb időt töltött Kunszentmiklós után három jelölt társa mellett. A március 15-i megemlékezéssel egybekötött bajai nagygyűlés a Gemenc táncegyüttes sikeres műsorával kezdődött, majd Várhalmi Miklós vállalkozó, helyi egyéni jelölt mutatkozott be a tagság és a pártkörülítek előtt. Nagy Attila színész-rendező, a megyei I. választókerület egyéni jelöltjének kortesbeszéde után lépett mikrofon elé Pozsgay Imre. Felszólalásában elmondta: éppen egy nappal korábban adtak a fővárosban a szocialisták tanúbizonyoságot arról, hogy választási kampányon kívül is megállja a tagság helyét a politikai életben. E tegnapi esemény – amelyen tömegek ünnepelték a szocialisták szervezésében március 15-ét Budapesten – többet jelentett, mint bármely választási kortesgyűlés. Itt bebizonyosodott, hangoskodás, rendezavarás nélkül is elérhetőek a célok. Beszédében kitért a szocialistákat ért támadásokról. Súlyosította, hogy némelyek előbb akarják megszerezni a hatalmat, mielőtt megkapnák a nép bizalmát, s közben egyesek azt is pontosan megmondják, hogy az MSZP mire számíthat. „Válaszként részünkről: a csönd, meghunyászkodás: nincs rá okunk. Mi kitörtünk egy állampárt kereteiből, s nélkü-

lünk, e nagy erő nélkül ez nem ment volna békés úton...” Utalt arra az évrre, mely szerint az átalakulás a szocialisták nélkül is bekövetkezett volna. „Ezt könnyű 1990. március 16-án mondani, de mondták volna 1989. március 16-án, amikor még a környező diktatúrák fenyegettek bennünket...” – jelentette ki. A békés átmenet sikerét – ha ma sikerről lehet már beszélni – kizárólagosan a szocialista párt javára könyvelte el beszédében, hangsúlyozva: „nélkülünk csak fegyverrel, áldozatokkal – mint ahogyan Romániában – sikerült volna a rendszert megbuktatni...”

Szólt a koalíciós kormány esélyeiről, amely szerint akkor működne jól, ha az MSZP meghatározott szerepet töltené be – másodlagos szerepre nem vállalkozhatnak. Jelenleg még nem fognak komoly tárgyalások e téren, csak „kacsingatások” – bár egyesek már tudni vélik biztos helyüket az új kormányban. Hogy ki kivel lép koalícióra, ez csak március 25-e, illetve a második forduló után fog csak eldőlni. Komoly tárgyalásokra csakis a választások után kerülhet sor...

Pozsgay Imre beszéde után az ünnepség a város Petőfi-szigetén lévő szabadságharcos szobrának megkoszorúzásával folytatódott. Ebéd után a nagygyűlést levezető Hajdú Miklós területi listás jelölt és két bemutatkozott társa kíséretében az államminiszter először Jánoshalma, majd Kiskunhalas polgáiraival találkozott. A délután folyamán a korteshadjárat állomása volt még Jászszentlászló, ahol egy órát töltött választói körében, s este Kiskőrösön ismét nagygyűlésre került sor.

–szilvási–

Vállalkozók választási gyűlése Nagykanizsán – Bokor Imrével

Március 16-án választási gyűlést tartott Nagykanizsán a Vállalkozók Pártja helyi szervezete. Szakonyi Szilárd, a párt helyi szervezetének elnöke üdvözölte a Hevesi Művelődési Központ nagyteremében összegyűlt alig 100 főnyi hallgatóságot. A gyűlés meghívott vendége volt Bokor Imre, nyugalmazott honvéd ezredes, a Kiskirályok mundérban című könyv szerzője, aki tagja, sőt Szabolcs-Szatmár megyében képviselőjelöltje is lett a Vállalkozók Pártjának.

A gyűlésen először Polák Imre, órák kisiparos, a párt országos alelnöke és képviselőjelölt szólt a jelenlévőkhez. Közölte, hogy a 15 ezer taggal rendelkező, jobbközépen álló párt közel egymillió állampolgárt – kisiparost, magánkereskedőt, értelmiségit és azok családtagjait – érez maga mögött. Hangsúlyozta, hogy az új Parlamentben nemcsak politikusokra, írókra, költőkre, színészekre van szükség, hanem gazdasági szakemberekre, vállalkozókra is, hogy az ország kátyúba jutott szekerét velük is ki lehessen húzni. A magánvállalkozókkal korábban a kommunizmus és jelenleg a szocializmus sem sokat törődtek, pedig nélkülük nem lesz kibontakozás. Élesen bírálta Békési László pénzügyminisztert a kapkodó pénzügyi politikáért.

Stabil és normális adórendszerre, igazságos társadalombiztosítási és nyugdíjrendszerre, megbízható hitel- és kamatpolitikára van szüksége az új Magyarországnak, a földkérdést pedig átgondoltnan – a tsz-ek mindenáron való megszűntetése nélkül – kell végrehajtani, szabad teret kell engedni a vállalkozásoknak. Nem a politikára, a pártharcokra, a múlt emlegetésére, hanem a gazdasági élet fellendítésére kell helyezni a hangsúlyt – vélekedett, majd ecsetelte a Magyar Néppárttal várható koalíció körülményeit.

A párt országos listáján harmadik helyen álló nagykanizsai képviselőjelölt, a jogász, dr. Gáspár Ferenc zalakarosi kiskereskedő azt hangoztatta, hogy a költségvetés szemléletű gazdaságpolitika helyett a gazdaság erjesztése érdekében – a termelés és a vállalkozáscentrikusságra van szüksége az országnak. A pártállam és a kormány az utóbbi időben talán szándékosan is elhanyagolta a bővített újratermelést, a fejlesztést, a különböző adók erőtlenítésével pedig szétzilálta a gazdaságot. A privatizációval nem ért egyet, mert a nép vagyonán akkor a tőkés fog uralkodni. A vállalatokat 10-15 évre kötött szerződésekkel félbe kellene kényszeríteni a nyugati tőkéseknek. A szerkezetátalakítás, a menedzserképzés itt is kialakulhatna. Szükséges a vámszigorítások feloldása és a mezőgazdasági gépek tömeges behozatala vagy hazai gyártása. Piactervűvé kell tenni a társadalombiztosítást és az orvosi szolgáltatást is, s versenyhelyzetet kell teremteni – nyugati minták alapján – a biztosító intézetek, a kórházak és orvosok között, amely az egyre több orvos által megállapított tartott hálapénz felszámolásához is vezethetne – mondta többek között.

Bokor Imre felszólalásában először arról szólt, hogy Európa és a világ szemé most rajtunk van, és a forradalmi folyamatokat békés úton tovább kell fejleszteni. Elmondta, hogy több pártba is hívták, de ő ezt a pártot választotta, mert célkitűzései haladók és mentesek túllapásokról, ígéretekől.

Pártállástól függetlenül mindenkinek vállalkozóbarátnak kell lennie. A kis- és nagyvállalkozóknak döntő szerepe lesz az ország elkeserítő gazdasági helyzetének talpraállításában. A nagy szőlők, zászlók, címerek helyett a munkára kell helyezni a hangsúlyt, mert a szükséges dollármilliók pusztán nem fognak segíteni rajtunk – hangsúlyozta, majd hozzátette, hogy a kiskirályokkal, vagyontelhalmozókkal szemben a közeljövőben nem a leszámolást hanem az elszámolást kell alkalmazni.

Tihanyi István

Felhívás a volt kistarcsai internáltakhoz

Az Országgyűlés 1989 májusi ülészakán Vassné Nyéki Ilona képviselő interpellált, hogy az oly sok szenvedést okozó kistarcsai internálótáborból létesített BM Tartalékosztás-képző Iskola megszűntetésével az épületet a Belügyminisztérium adja át középiskolai célra. Az interpelláció eredményeként ez év március 9-én létrejött a megállapodás, és az épületet a BM fokozatosan átadja oktatási célra. A tanítás már szeptemberben elkezdődik az épület egy részében. Jövő év áprilisában az egész létesítmény az oktatást szolgálja. Az interpelláció után az ország minden tájáról mintegy 8 ezer aláíró kérte, hogy katolikus egyházi iskola legyen Kistarcsán. Ebben a kérdésben az egyház még nem döntött. A Magyar Néppárt kerepestarcsei szervezete és Vassné Nyéki Ilona képviselő felhívással fordul mindazokhoz, akik a kistarcsai internálótáborban szenvedtek, írják le emlékezéseiket (névvel vagy jelölve), melyeket összegyűjtünk és megőrzünk. Egyetértésük esetén a későbbiek során foglalkoznánk az összegyűjtött írásos anyagok feldolgozásával, esetleges kiadásával. Leveleiket várjuk a következő címen: Magyar Néppárt szervezete, 2144 Kerepestarcsa, Szabadság u. 240.

Az MSZP nyilatkozata

Ismeretlen tettesek 1990. március 15-én éjjel Salgótarjánban betörték a Szocialista Párt megyei irodájába, ahonnan készpénzt és technikai felszerelést raboltak el. Előtte egy nappal Gyulán a Szabad Demokraták Szövetségéhez tartozó személyek tetteleg bántalmazták a Szocialista Párt két aktivistáját, akiknek egyikét kórházba kellett szállítani.

A fentiekhez hasonló események egy civilizált országban méltán váltják ki a közvélemény felháborodását, különösen akkor, ha az ilyen cselekedetek időbenileg közvetlenül kapcsolódnak egy olyan ünnephez, amelynek a nemzeti megbékélését, a különböző politikai irányzatokban fellelhető közös vonások keresését kellene szolgálnia. Ezen bűncselekmények megnehezítik azt a folyamatot, amely a nyugtalan jelenből egy nyugodtabb, konszolidált jövő felé vezet, s csupán azon egyének és szervezetek érdekeit szolgálják, akik és amelyek felrúgva minden szóbeli és írásos megállapodást, saját érdekeiket a nemzeti érdekek elé és fölé helyezik.

A Szocialista Párt a helyiségei, intézményei elleni szervezett bűncselekmény-sorozatot nyugodt önmérséklettel veszi tudomásul és válaszlépéseit kizárólag a törvényes út betartásával teszi meg. Ettől az elhatározásától nem tér el, még akkor sem, ha az elkövető szervezetek vagy egyének a bocsánatkérésen túl nem tesznek mást, mint a közvéleményt félrevezetve hamis állításokkal próbálják magukat igazolni és a szavazópolgárokat hangulatilag befolyásolni.

A Szocialista Párt ismételt felszólít valamennyi pártot és szervezetet, hogy választási kampánya eszköztárából törölje az erőszakot és a bandizmus tudatos alkalmazását. Ha a kampány során nincs mód az erőszakmentességre, akkor nem lesz lehetőség az erőszak mellőzésére a politikai hatalom egy részének birtokában sem, legyen bár a retorika bármilyen hangzatos és megnyugtató. (OS)

Botrányos végű választási vita Kaposváron

Az MSZMP jelöltje jogászhoz fordul

Több száz kaposvári polgár volt kíváncsi a város képviselőjelöltjeinek nyílt vitájára, amelyet szombat este rendeztek a sportszarnokban. A korrekten előkészített párbajon minden jelölt elmondhatta volna véleményét, de Goeth Gyula és Lengyel Ferenc, a Szabadság Párt, illetve a független kiszegapárt jelöltje nem kívánt élni a lehetőséggel. Végül ötven vállalták a megmérettetést, az MSZP-s De Sorgo Tibor, az MSZMP-s Horváth Mária, a Hazafias Választási Koalíció jelöltje, Jasinka János és a független jelölteként induló Hegedűs Lajos, illetve Király Béla, akit a helyi ellenzéki szövetség támogat. Az előzetesen rögzített szabályok alapján mindegyik jelölt öt percet kapott a műsor elején és végén, hogy elmondja az általa fontosnak tartottakat, közben pedig a nézők helyben

Király Béla nem pártolja a függetlenek pártját

A nem túl szerencsésen megválasztott időpont – napfényes tavaszi vasárnap délelőtt 11 óra – miatt úgyszólván „szűk baráti körben” tartott előadást Veszprémben Király Béla az 1956-os Nemzetőrség főparancsnoka. Akik eljöttek, azok viszont gondolatgazdag, színvonalas beszélgetés részesei lehet-

tek. A rendezvény a FIDESZ választási gyűlése volt, s az egykori nemzetőrszervezetek FIDESZ, az SZDSZ és az MDF által támogatott független képviselőjelölt ennek tudatában is volt. A Somogyban kapott támogatást határozatosan viszonzta a Balaton túloldalán. Elmondta: két oka van annak, hogy elfogadta a veszprémi meghívását. Az egyik, hogy maga is FIDESZ-tag, hiszen a szervezet októberi kongresszusán tiszteletbeli taggá választották őt a fiatalok. A másik, a körzet FIDESZ-képviselőjelöltjének, Szelenyi Zsuzsannának a személye, akit még az Egyesült Államokból ismert, s akiben példaképét látja annak a diplomatának, aki a diplomáciai kapcsolatokat az ember és ember közötti közvetlen kapcsolat szintjén is nagyon hatékonyan tudja képviselni.

Király Béla előadásában érintette a társadalom, a politika, a gazdaság és a kultúra legfontosabb kérdéseit, optimistán ítélte meg Magyarország jövője esélyeit, majd válaszolt a közönség kérdéseire.

Lapunk tudósítója arról érdeklődött, hogy független képviselőjelöltként hogyan látja a független jelöltek összefogási kísérleteit, s törekvéseiket közös lista állítására.

– Abszurdabb dolgot el sem tudok képzelni, mint hogy a függetlenek valamiféle pártba tömörüljenek – válaszolta Király Béla. Ezeknek a függetleneknek a nagy része amúgy is igen kérdéses, hogy kiül, mitől független. A minap azt mondta nekem az egyikük, hogy ő független, mert pártot kívüli. Hirtelen rákérdeztem: és mikor lépett ki a pártból? Azt mondja: tavalyelőtt... Na, hát, hogy kerülnek én evvel egy listára? En nyíltan hirdetem, fellépéseimen, szóróanyagaimon, plakátjaimon: a FIDESZ, az MDF és az SZDSZ programjait elfogadom, alapkérdéseiben ezekkel egyetértek, s ha támogatásukat elfogadom, kötelességemnek érzem, hogy magam is támogassam az ő elképzeléseiket. Szerintem minden független jelöltnél ugyanígy ki kellene terítenie az asztalra a lapjait. A listaállítás tehát nem értek egyet, annál inkább helyeslem az összefogást és örülök, hogy eredményt is sikerült elérniük a tömegkommunikáció diszkriminációs gyakorlatával szemben. Remélem, a kampány utolsó hetében még lesz alkalmunk élni kivívott lehetőségeinkkel, a nemzeti médiumokban.

Láng György Géza

Mindenkit utolér egyszer a sorsa

MSZMP-nagygyűlés Kaposváron

Körülbelül kétszáz kommunista és érdeklődő várta szombaton Thürmer Gyulát, az MSZMP elnökét a Latinka Művelődési Házban, de helyette Virág Ferenc, a Szabadság főszerkesztője érkezett. A fiatal újságíró szolid hangvételű beszédében kifejtette, hogy sorsfordító napok előtt állunk, mert most dől el, milyen emberek kerülnek az új parlamentbe, kik képviselik ezentúl a dolgozó népet. Mint elmondta, az MSZMP elfogadja a vegyes tulajdonú gazdaságot, ha a közösségi tulajdon túlsúlyban marad. Végül egyik legfontosabb feladatként a tiszteletbeli viszonyok megteremtését jelölte ki, mivel ezen a területen a legnagyobbak az adósságaink az elmúlt időszak miatt. Kérdésekre válaszolva burkoltan inkorrektséggel vádolta a miniszterelnököt, mert Németh Miklós februárban még jó párttagként ellenforradalomát átmenő népfelkelésnek nevezte az '56-os eseményeket. Később már mint a szovjet intervenció elleni szabadságharcról beszélt róla. Az állampárt belső színtereiről – a „köpönyegforgatókról” – elmondta, hogy mindenkit utolér egyszer a sorsa, rájuk is csak addig lesz szükség, amíg elvégzik az ellenzék által kiosztott feladatokat. A fenti konkrét részletek ellenére a válaszok inkább az előadás ráadásának tűntek, ez minden bizonnyal a nagyfokú hagyománytiszteltnek köszönhető.

–fj–

Magyar Közigazgatási Kamara alakult

Szombaton Budapesten az új városháza épületében mintegy 100 szakember részvételével megalakult a Magyar Közigazgatási Kamara. Az alakuló ülésen megfogalmazódott: szükség van arra, hogy a közigazgatásban dolgozó több mint 50 ezer ember szakmai érdekvédelme megoldódjék. Ezt kívánja segíteni a most megalakult Kamara is. A résztvevők szerint elengedhetetlen a közigazgatási munkaszervezet hatékonyságának növelése, a problémákat feltáró- és megoldóképeségének erősítése. A közigazgatás fejlesztése csak akkor érhető el, ha az Országgyűlés és a Minisztertanács az önkormányzati törvény megalkotása mellett vállalja a közigazgatás reformját. Ugyanis a követelmények folyamatos újrafogalmazása és szigorítása eddig hatástalan volt, és a jövőben is az maradna, ha nem hajtják végre a közigazgatás feladatainak, valamint eszköz- és feltételrendszerének reformját. Felvetették, hogy különösen indokolt az állam, és ezen belül a közigazgatás szerepének újrászabályozása, a tevékenységi körök ésszerűbb meghatározása, valamint a mainál egyszerűbb eljárási szabályok kialakítása.

Gy. Á.

Emlékek
a múltból

HEREND PORCELÁN MÚZEUMA

Ha Stingl Vince herendi kőedénygyártó mester 1826-ban csak sejtette volna, hogy alig két évtized múltán szerény műhelyéből a magyar porcelángyártás nemzetközi hírévé válik, talán nem adja el olyan könnyen Fischer Móríc pápai keménycserep-gyárosnak. De ki gondolhatta akkor, hogy a sérült porcelánkészletek reparaálására, ó-meissen utánzatok készítésére berendezkedett mesterek ezzel alapozzák meg a gyár hírnevét? Ma erre azt mondanák, hogy könnyű annak, aki jól választja meg az ügyfeleit. Mert Fischer mester már a kezdetekben Batthyány és Esterházy grófok megrendeléseire dolgozott, minden bizonnyal megelégedésükre. Legálábbis ez tűnik ki a herendi porcelánmúzeum falain látható oklevelekből, amelyek tanúsítják, hogy a különböző iparművészeti és világkiállításokon számtalan elismerést arattak a megrendelő nevével is minősített porcelántermékekkel.

Mint Presits Sándorné, a múzeum vezetője mondja, 1851-től 1876-ig jegyzik a gyár első virágkorát. A Fischer név márka lett, a tulajdonos és fiai nemcsak jó szakembereknek bizonyultak, de kiváló üzletembereknek is. A külföldi kiállításokon aratott sikerek kitüntetésekben és anyagiakban is kamatoztak. Lehet, hogy csak az utókor irigykedése miatt terjedt el, hogy Ferenc József császár a személyes használatára kapott aranszegélyes étkészletét és egy nagy porcelánkulacsot hálálta meg Fischer Mórícnak a nemesi cím adományozásával. Történelmi tény azonban, hogy ebben az időszakban a herendi mesterek alkotásai a bécsi udvar mellett Viktória királyné asztalán is megtalálhatók.

Ismeretlen festők
– nevezetes tulajdonosok

Ma sem igazán ismeretes, hogy a jellegzetes herendi minták, az állat- és növénymotívumok, az élénk színhátások hogyan alakultak ki, honnan származtak a Viktória, az Esterházy, a Windsori minták, kik voltak az ügyes kezű korongozók, vagy a mesterség művészi szintjét képviselő festők. A gyár egy-egy nevezetes korszakát bemutató kiállítási termekben elsősorban a stílusjegyek ismerhetők fel, azok is vissza-visszatérően. Uralkodó a távol-keleti stílus, különösen a kínai, de megtalálható az óperzsa minta, vagy az indiai virágkosár is.

Az 1896–1923 közötti időszakot a herendi gyár második fénykoraként tartják számon. Ekkor már a Fischer unoka a tulajdonos, aki különösen kedvelte a francia stílust, s magát a porcelánkészítést inkább művészetnek, mint mindennapos „pénzcsinálásnak” tekintette. Az ő idejében kezdődött a színes tájképek porcelánra másolása. Talán nem véletlen, hogy hosszú ideig németalföldi festők is dolgoztak a gyárban.

Valamikor Rotschildnak is szállítottak porcelánt, de megrendelőjük volt Erzsébet királyné is, mindkettőjük nevét – immár hagyományosan – minta is örzi. Ugyanebben a tereben látható az 1895-ben készített, gazdagon díszített porcelántál is, amellyel 5 világkiállításon nyertek aranyérmeket a herendi mesterek.

A mai megrendelők között is van, aki csak az étkészletet, vagy a díszes tálat tekinti igazán herendinek, pedig igencsak keresettek a porcelánfigurák is, amelyeket híres szobrászok – Kisfaludy Stróbl Zsigmond vagy Vastagh

György – alkotásai alapján készítettek. A ma gyártott állatszobrok, a kisplasztikák a gyárban dolgozó iparművészek hagyományörző szemléletét tükrözik.

Szeretjük vagy használjuk

Horváth László tervezővel, a gyár művészeti vezetőjével a múzeum vitrinjeiben látható mesterszakmunkás vizsgaremekokról és a modern formavilággal kísérletező stúdiómunkákról beszélgetünk. A hagyományörzés széles folyama mellett vékony erecskének tartja ezeket a próbálkozásokat. Nem hiszi, hogy a klasszikusnak számító keleti stílust, vagy akár a Viktória mintát valaha is kiszorítanák a leegyszerűsített formájú, szolidan színezett porcelánkompozíciók. Az évi 150–200 ezer múzeumlátogató elsősorban az előbbiekről keresi fel Herendet. Mégis biztató, hogy kiállításkor hívják őket, nemrégiben érdeklődtek Olaszországból a mai mesterek modern munkái iránt.

Horváth László önmagát is elsősorban tervezőnek, kísérletező mesternek tartja. Pedig az ő tudását igazolják a múzeumban szerényen megbúvó, mégis sokak által megcsodált transzparens porcelánok, amelyek valamikor lámpaellenzőként szolgáltak, ma, fény felé fordítva fénykép árnyalattal finomsággal tájképeket, portrékat mutatnak.

A herendi porcelán törékeny, kiszámíthatatlan jószág. Van, akinél mutogatnivaló, vagyont szimbolizáló dísztárgy, másoknál megbecsült, de a mindennapokat szolgáló használati tárgy.

Juhász Ferenc
(Fotó: Kovácsi Miklós)

„Öltöztetik” az óriásvázát

Az IMF-döntés jelentősége

Kiemelkedő jelentősége van a Nemzetközi Valutaalap (IMF) szerdai döntésének Magyarország további hiteleinek felvétele szempontjából – nyilatkozta Bartha Ferenc, a Magyar Nemzeti Bank elnöke azzal kapcsolatban, hogy az IMF Igazgató Tanácsa szerdán jóváhagyta a Magyarországnak nyújtandó 206 millió dolláros kölcsönt. A hitel egyes részleteihez hazánk negyedévenként juthat hozzá, egyenként 40 millió SDR-es (több mint 50 millió dolláros) részletekben. Az egyes részletek lehívása előtt azonban a Nemzetközi Valutaalap áttanulmányozza a magyar gazdaságról szóló adatokat, különös tekintettel a külföldi hitelpozíciókra az országban forgalomban lévő pénzmennyiség nagyságára, a pénzügyi tartalékok összegére és a költségvetés helyzetére. Az MNB elnöke azt is elmondta, hogy az első 40 millió SDR-es

részlet lehívására már a jövő héten lehetőség nyílik és az Európai Közösségek által jóváhagyott 1 milliárd dolláros hitel első részlete, 400 millió dollár is már márciusban igénybe vehető. Az erről szóló szerződést várhatóan március 22-én vagy 23-án írják alá az EK és az MNB képviselői.

A hitelből elsősorban az ország nemzetközi pénzügyi tartályait kell megerősíteni. Ehhez azonban a választások utáni új kormányának is szigorúan ragaszkodnia kell az Országgyűlés által decemberben jóváhagyott kormányprogram három leglényegesebb pontjához: 1990-ben a költségvetés hiánya 10 milliárd forintnál nem lehet több; a konvertibilis folyó fizetési mérleg hiánya nem haladhatja meg az 550 millió dollárt; a magyar export rubeleltszámolású aktívumát éves szinten nullára kell lecsökkenteni.

Vegyes tulajdonú állami gazdaságok

Az állami gazdaságok többségében a vegyes tulajdonforma kialakítása az ésszerű – így summázható annak az állásfoglalásnak a lényege, amelyet az Állami Gazdaságok Országos Egyesülésének igazgatósága adott ki. A testületben olyan vélemény alakult ki, hogy a gazdaságok kezelésében lévő állami és egyéb tulajdon átalakítása különböző formában mehet végbe, ám ennek minden esetben együtt kell járnia a dolgozói tulajdon létrejöttével. Az utóbbira az állami mezőgazdasági nagyüzemekben dolgozók az elmúlt évtizedekben folytatott vagyongyarapító munkájukkal szolgáltatták rá. Ők szereztek mindenki másnál inkább jogot arra, hogy résztulajdonosai legyenek saját gazdaságuknak. Ezt diktálja a történelmi igazságtétel is, hiszen a mezőgazdasági munkásnak ez a része a földosztásból is kimaradt, sokuknak ősei cselédek voltak az állami birtokokon, a nagyüzemi kezelésben lévő földeken. Az átalakulás során nem szívesen választanák például a részvénytársasági formát, helyette inkább a gazdaságokon belüli, illetve a vállalatok közötti társulások létrejöttét szorgalmazzák. Néhány példa már van ez utóbbira, ilyen a nyirtassi, illetve a Biharke-resztesi Állami Gazdaság és az élelmiszeripari egyik legnagyobb üzemének a Debreceni Tartósítóiipari Kombinátjának kapcsolata.

Az egyesülés igazgatóságában elképzelhetőnek tartják, hogy a kisebb állami gazdaságok előbb bérlő szövetkezetté, majd valódi szövetkezetté alakuljanak. Megerősödött ugyanis a nézet, hogy az állami gazdaságok egy részében a tulajdonrendezés a termelőszövetkezetekéhez hasonló, vagy ahhoz közel álló min-ta alapján mehet végbe, ám fontos, hogy az így a kialakuló üzem tulajdonosai nagyfokú autonómiával rendelkezzenek. A változtatást természetesen a gyakorlat is kikényszerítheti, mindenképp a piacgazdaság követelményeinek kell megfelelniük a gazdaságoknak. Valószínű, hogy azokat az állami nagyüzemeket, amelyek nem tudnak alkalmazkodni, felszámolják, vagyonukat más állami, vagy éppenséggel magántermelők kezébe adják. Semmiképpen sem kívánatos viszont megbolygatni az állami tulajdonformát olyan – a régi kincstári birtokokhoz hasonló, magas szervezetszintű – kimagasló genetikai alapokkal rendelkező gazdaságok esetében, amelyek csak így működhetnek tovább eredményesen.

Paraszt és hentes ellenfél ne legyen

A húsipart át kell menteni!

Történt pedig, hogy ez év január 8-án – úgymond szabadaras dinamittal – felrobbantották az évtizedekig babusgatott, a piactól – mint a szélőtől – óvott húsárakat. Tessék, legyen hát megmérettetés! Lett! Alig egy hónap alatt – köszönhető a 32%-os emelésnek – 30, sőt 35%-kal csökkent a húsforgalom – ahogyan ez él köztudatban is.

Most a Szekszárdi Húsipari Vállalatnál kérdezősködtünk, mennyire esett vissza náluk a forgalom. Baunok Dénes termelési igazgató válaszolt kérdéseinkre:

– *Hírlík, Önök minden évet küszködve élnek át, hogy jöhessen a remélten jobb fölytatás. Miként élnek ama januári nap óta?*

– Egészen váratlan, kellemesebb hatások alatt. Bár pontos iparági adat még nincs, nálunk nem érzékelhető a lesújtó eredmények, mint másutt. A sertéshús-úgy 10–12, a marhahús- és felvágottforgalmunk 10%-kal csökkent, nőtt ugyanakkor a párizsi, a virsli fogyasztása. Összértékben eddig nem csökkent forgalmunk.

– *Tartok tőle, nem egyedül én lepődtem meg. Mit, hogyan csinálnak?*

– Az áremelés előkészítéséről tudunk. Ezért, múlt év októberétől hisztérikus bevásárlási hullám volt, s ugye a Bécsből hazáig cipelt hűtőládákat jól megtömték, aki tehetett, disznót vágott... Mindmáig torzít, nem érzékelhető még kihatása. Számunkra Tolna megye állandó piac, mindemellett sikerül már Budapestten majd 10%-kal több húst eladni. Készítményeinkből az olcsóbbak forgalmazására ösztökélnek, így növeljük a marhahúsnál az olcsóbb marhahús hazai, a drágább hátsó külföldi eladását. A drága sertéscsombot, karajt szállodáknak, olcsóbb részeit pedig boltoknak kínáljuk, ahol helyenként üdvözlőten rugalmas árpolitikát alkalmaznak. Gyakoriak a hévígi leértékelések még olyan áron is, hogy – a húsforgalmi bevételért – szűkítjük az árrést. Az efféle mentalitást a jövőre tartósan kell megőrizni.

Nyugaton régről ismert módszer a például napszakonkénti, eltérő áron való értékesítés. Az elszegényedett emberek igényét jól példázta a párizsi, a virsli fogyasztása, tehát azt messzemenőkéig kell biztosítani. Ezért cseréltük ki az e terméket gyártó gépparkot, korszerűbb csoma-

golásra tartósságot biztosító műbeletet használunk, az adalékanyagot olcsóbban vesszük, így e fejlesztés nemhogy ráfizetéses, közvetett hasznot hoz – a csökkenő visszárumszám már jelzi. Nálunk élőállat az alapanyag. És mi már '89-ben – az áremelést megelőzően – első félévi eredményünkkel visszaadtunk a termelőnek, szereztünk is meglepetést a 68,50 forintos felvásárlási árral. Mert hogyan történt – országosan – az áremelési megállapodás? Marad a 66,- Ft-os felvásárlási ár, maximum 20%-os önköltség, erre tehető 32% ártöbblet, s ilyenformán a vállalatnak 5%-os nyeresége maradhat. Nos, közel 3,5 százalékos nyereségcsökkenéssel indult máris évünk az előbb vázolt ok miatt, de így biztosítottuk a folyamatos alapanyagszállítást, ahogyan ezáltal az exportkiszállításunk is az lehet. S 10 százalék béremelést adunk máris...

– *Majdhogynem dicséretes, és kiemelt példái már nagyon várt vállalati magatartást igazolnak, de Önökről mindemellett rossz híreket is hallani, ezek oka föltehetően rossz anyagi helyzetük, ám ok az afféle fényűzést sugalló hatalmas irodaházuk is.*

– A szemszedetett hazugságok átkai nem kímélnék bennünket sem, kísértének igazsággal is. Sok a problémánk, persze hogy van fizetési gondunk, van itt bürokrácia is, igaz. Hol nincs? Valljuk: a magas húsár méltatlan a magyarhoz. És akkor lássuk lehetőségeinket a méltatlanság enyhítésére. Országosan igaz, nincs tőke a mezőgazdaság megsegítésére, ez is oka a rossz, a feldolgozó, és az állatot termelő háttérkapcsolatnak. Szinte ellenfél hentes és paraszt, akivel inkább kellene a jó kapcsolat, s amíg nyugaton technikai, azon belül csomagolótechnikai forradalom van, itthon továbbra is használjuk a majd' tízéves technológiát. Hát ez tarthatatlan, nem igaz!

Termékeink fele kerül külföldre, de az exporttámogatás összességében 20 százalékkal csökkent. Abszolút bizonytalan ma még a KGST-export. Kedvező, hogy adott a lehetőség magánjogi szerződés kötésére dollárért. Csakhogy úgynevezett leszámoló dollár ez, irreális áron... 2,5 százalékkal csökkent kiszállításunk a Szovjetunióba. Ennek ismert a pénzügyi oka. Képtelenség velük árban megegyezni, pe-

dig hát éhesek ott... A nyugati piac alakulása biztatóan jó. Az USA-ban változatlanul kedvelt a szekszárdi sonka. Kuvait számára biztosítottuk a „rituális” marhavágási feltételt, jó piac lesz az is.

Idei első félévünkben, úgy tűnik, csúcspeldolgozás lesz. Még bősős félserket is kiszállíthatunk, például Jugoszláviába; egyszersmind élnünk kell a lehetőségekkel, de megjegyzésre érdemes a már említett pénzügyi káliság. Végtelen megoldást adhatna a 72–74,- Ft-os felvásárlási ár! Bele kell menni az inflációs spirálba (?), mely csak átmenet, miközben át kell menteni húsipari vállalatunkat. Hogyan? Nem építhetünk előre a majdani kormány jótékonyosságára. De megkímélnünk, mi több, támogatniuk kell a legjobban dollárbevételekre orientálható iparágat. Tőkeerős cég, cégek segítségével, elindítva egy speciális szakosodást. Dániában például az egyik üzem csak szalámit, a másik megint más gyárt.

– *Jó dolgokat sorol óhajként, miközben nem pontosítja a fogalmakat. Megtenné?*

– *Hogyne! A tőkeszövetkezt vállalatú perifériák kiadásával együtt kell érteni. Vízum, szennyvíztisztítás, konyha, mosoda és így tovább, mind ide tartozik, így is lehet csökkenteni a költségeket a csakis egy vezérgyártmány kifejlesztésében.*

– *Lesz-e létjogosultsága egy, az Önökével azonos nagyságrendű óriáskombinátumnak? Kell-e ilyen hatalmas bürokratikus szervezet, úgyis mint főosztály, ilyen meg olyan csoport? És ne rójon meg észrevételért, de az Ön előszobájában is két titkárnő ül.*

– *A kombinátokra is, de a kistüzemekre még inkább szükség lesz, éppen a szakosodási cél miatt. Meg kell teremteni – a közbülső szervek kizárásáért – az üzemi bonthálózatok fejlesztési lehetőségeit. És igenis, csökkenteni az adminisztrációt, a létszámot a területen. Higgye el, számos mód van iparágunk átmentésére, bízunk is sikerében, hiszen a húst nemcsak termelni, feldolgozni is kell, mindenkinek igényét kielégítő készítményekké „formálni”, s formálódni fognak az árak is a piacgazdaságban – végre.*

Olcsó oroszok

Azokban a lengyel városokban, amelyek közelében jelentősebb szovjet erők állomásoznak – az ország stratégiai szerepének köszönhetően még tartósabb ideiglenes állandósággal, mint nálunk – egyre gyakoribbak a társadalom hangulatát, akár több nyelven is kifejező feliratok a házak, de nem ritkán a kaszárnyák kerítésének falán: „Kanice”, „Soviets go home”, „Iwan won sa Don” (Iván, takarodj vissza a Donhoz!) vagy „Czolgi de Wolgi” (Tankok, irány a Volga!). Az oroszok, a lengyel zsargon szavával élve: „érzik a bluest”, azaz tisztában vannak a helyzetével és jó néhány itt szolgáló család, ha tehetne, haza is költözött már, tartva a bizonytalan jövőtől idegen földön. Sajnos, ezt nem mindenki teheti meg, de a többség nem is akarja. A „buntescsik” (lázungó) lengyeleket árgus szemmel figyelő és a dolgok menetét, eddigi tapasztalataik alapján egyre kevésbé érő külszolgálatosok nagyon szívesen maradnának a lehető legtovább, mi több, akár örökre is.

– Hát nem szeretnél végre otthon lakni? – érdeklődik a lengyel polgár. – Szeretnék majd, ha muszáj – hangzik a rejtélyes válasz – csak éppen nincs hol.

A hazatelepítés ugyanis komoly technikai nehézségekbe ütközik a szovjet fél részéről. A mindenható tervezdaság – jellemző módon – annyira állandónak ítélte a birodalom csapatainak ideiglenes expedíciós tevékenységét, hogy egyszerűen nem számolt a hazarendelésük belátható időn belüli reális lehetőségével. A határon túl szolgálókat vállaló tisztak öt évre írtak alá munkaszerződést: a szerződés fél eltöltött, mondjuk, öt évet Magyarországon, aztán megint ötöt az NDK-ban, majd átvezényelték Lengyelországba vagy Csehszlovákiába, míg végül kitelt neki a nyugdíjazáshoz szükséges szolgálati évek száma (fegyvernemétől és egészségi állapottól függően 20-25 év). Ezalatt még az örökös időzavarban szenvedő tervezdaság is valószínűleg képes volt megteremteni a leszerelt szerződéses hivatásosok számára valamilyen lakhatási lehetőséget. Hanem a „Go home”-ra a Szovjetunióban nem készült fel senki és a tanács hatalom jelenleg tanácsalansul tipródik: mit is kezdjen a kénytelen-kelletlen hazatelepülővel. Lakás helyett barakkot vagy családi sátorot tud nyújtani: a hadseregben vár-

ható további létszám- és költségvetési csökkentések miatt lassan a szolgálati hely, a katonai munka biztosításának terén is komoly gondoknak néz elébe magán az országon belül is. Ráadásul a hazatérők nagy része „fertőzött”: bármelyik, egykor vazallus kelet-európai országban szolgált is, láthatta, hogy az ottani életkörülmények mennyivel jobbák, mint azok, amelyekből annak idején eljött, s amelyekbe most visszatérni kényszerül. A felejtést hatékonyan elősegíteni hivatott átvétel tábort intenzív előszörte a peresztrojka, s a hasonló célra alkalmas „internacionalista segítségnyújtás” frontja is megszűnt Afganisztánban. A hazatérő légiók veteránjainak elégedetlenségével tehát komolyan számolni kell.

A varsói Rutkowski-bazár – tessék elképzelni az összes hazai lengyel-piacot az Ecserivel összevegyítve – szinte kis-ázsiai nyüzsgésében gyakran hallani orosz szót. Tömegével fordulnak meg itt a szovjet turistacsoportok; szerszámokat, háztartási kisgépeket, fotoapparátot, távcsövet, elemre járó játékokat (főként távirányítós tankot) árulnak, kilószám kínálják a kaviárt – s mindezt jóval olcsóbban, mint a lengyel boltok. A ruhaneműt, méterárut kínáló bódékban rikító színű anyagok, angol feliratos plasztiktáskák, arany- és ezüstszállakkal átszőtt bál ruhák a harmincas-negyvenes évek csiricsaré amerikai fzlését idézve: az élelmes tulajok szinte kizárólag a szovjet vásárlók igényeinek igyekeznek elébe menni. Itt, a bazárban nincs oroszellenes hangulat, provokatív feliratok sincsenek. A mutyizók remekül megértik egymást, hiszen üzlet, az üzlet, s végül is mindenki jól jár.

A bazárt övező boltokban gyakran megfordulnak a Varsó melletti Rembertów közelében állomásozó szovjet egységek katonafeleségei, civil külszolgálatosai is. A laktanyához közelebb eső ruhapiac és bazár, a magyar turisták által is jól ismert „ciuchy” (melyet már régen „csuhéra” magyarosítottak) ugyanis szinte kizárólag nyugati színvonalú, elitáris kínálattal s ennek megfelelő árrakkal rendelkezik, no meg ismerősökhöz közelebbi is hamarabb lehet, ami nem mindig kívánatos esemény, ha az alkalmi tranzakciók kétes legalitására gondolunk. Különösen nem az, ha a szovjet emberfia meghívót akar intézni családtagjainak vagy

ismerőseinek. Ez aztán valódi bizalmi kérdés – szó szerint aranyat ér. A szovjet törvények ugyanis nem teszik lehetővé a külföldön szolgáló állomány részére, hogy akár a saját szüleit, iskolás vagy egyetemista gyermekeiket meghívják látogatásra. Lengyel állampolgár azonban minden további nélkül összebarátkozhat szovjet állampolgárral, s ha úri kedve úgy hozza, meghívhatja s az el is jöhet világot látni. Így aztán a szovjet tiszt családja mégiscsak eljut Lengyelországba, s a meghívót kiállító lengyel cimborákonspirációs közreműködésével találkozhatnak egymással. Az oficer – nomen es omen – fizet, mint a katonatiszt: aranyban, méghozzá igen kedvező árfolyamon. „Mahnyon” – mondja az orosz – csen-cselünk, cseberberlünk. A hivatalos körökben évtizedek óta meddőn erőltetett barátkozás az érdekegyeztetésnek ezen az emberi léptékű szintjén magától végbemegy s virágzik zavartalan.

Az egyik legnagyobb lengyelországi szovjet bázis Legnicában található. Az ott szolgálók létszámát – mint mindenhol – jótékony homály fedi, de a Szabad Európa Rádió értesülése és egyeb „meg nem erősített források” szerint legalább húszezren vannak. Egy kisvárosnyi katonai település esetében természetesen különböző háttér-szolgáltatásokra is szükség van: üzletek, boltok, mozi, színház, egészségügyi intézmények, hadikórház, iskolák, ügyészség, bíróság. A külszolgálatra vezényelt hivatásos katonákat úgy igyekeznek megválasztani, hogy a feleségeik is munkát találjanak az idegen földön állomásozó egység-nél: lehetőleg tanítók, tanárok, ápolónők, kereskedelmi dolgozók legyenek.

A legnicaiak szerint az oroszoknak túl jól megy a soruk lengyel földön. Állítólag kettős fizetést kapnak: egyet rubelben, egyet zlotyban. Az előbbi megy a takarékbba, az utóbbiból meg élnek és megélik. A morgolódás fő oka, hogy miközben jól megszedik magukat, ők semmit sem adnak a városnak. Nem törődnek a számukra kiutalt lakások állagának fenntartásával, holott a beköltözéskor megkövetelik, hogy fix und fertig legyen minden. Később pedig füttyülnék a rendre és tisztaságra. Nemrégiben visszakapott tölük a város egy kis villanegyedet – szinte romosan. A kiköltözők elvittek mindent, ami mozdítható, s ami nem volt az, azzá tették: ment a kád, a csaptelep, a mosdókagyló, néhol még a csempé is. Mint a helybeliek mondják és mindjárt mutatják is, a „pravda”, vagyis az igazság ott látható a legtöbb szovjet lakás ablakán – az oroszok ugyanis függöny helyett használják az újság lapjait; bizonyára többek közt azért, mert igen terjedelmesek az oldalai. Kisebb darabokra vágva pedig a szennyvízcsatornákat dugaszolja el folyton, hogy alig győzik tisztítani.

A garnizon területére lengyeleknek csak különleges engedéllyel szabad belépniük. No de a szabályok azért vannak, hogy megszűnjük őket, így az élelmiszek és bátrak, s maga a szovjet őrség is szívesen szemet huny a belopakodók fölött néhány ezer zlotys bak-sis ellenében. Márpedig az őslakosság megesküszik rá, hogy belopakodni érdemes, mert a falon belüli boltokban nemegyszer 30-40%-kal olcsóbban lehet bizonyos árucikkekhez jutni, mint odakint. Némi „szocialista integráció” után gyakran féláron kap az ember

fényképezőgépet (amit aztán dollár-árért adhat tovább Nyugat-Berlinben vagy Törökországban), jutányosan vehet zsinés tévét, kéziszerszámot vagy háztartási gépet. A csen-cselők és kereskedők értetlenül állnak az újsághírek előtt, amelyek azt bizonygatják, hogy milyen körülményes a Szovjetunióval való kereskedelem, hogy a fizetési mérleg így, a tartozások úgy. Közben a piacon, a bazárban, a kaszárnyában és otthon, vodka, uborka és véres hurka mellett mindkét fél kölcsönös megelégedésére előnyös üzletek kötnek.

– Nem mondom, hogy ne térjenek haza – mondják a mutyizók – de hagyjanak bennünket békésen kereskedni egymással, szarházi bürokraták kontár közreműködése nélkül.

Szvetlana, aki az egyik belső boltban eladó, könnyezve kesereg, hogy lejárt a szerződése és haza kell mennie. Ő inkább kiugrik a vonatból, szipogja. A varsói Brzeska utca szatóc-boltjában gyakori vendég egy orosz ápolónő, aki szintén szerződéses munkán dolgozik itt. Hetente könyörög ismerőseinek: ugyan találjanak már neki egy lengyel férjet... Akár fizetne is érte, csak „bumázska” (papír) legyen, csak hazatérni ne kelljen. Nagyon reméli, hogy sikerül férjhez mennie, mielőtt lejár a szerződése. – Hiszen még további három évre szól – nyugtatják a boltban. – Nem ég a ház, daragaja, hová sietsz?

Az egyébként csinos, valódi töltött galamb fiatal nő elhúzza a száját: – Eh, kto tam znaet, sto bugyet utrom? Eh, ki tudja, mit hoz a holnap?

Szalai Attila, Varsó

„Világszöttek”

HERCEGI LÁNYKÉRŐ

Az eljegyzési szertartáson a cipő jelentette a legnagyobb akadályt. Viselhetik, vagy levessék a lánykérők? Japánban ugyanis lábbeli nélkül lép be a verifég a lakásba. A császári család azonban viselheti a cipőjét. A fényképek szerint a cipő fennmaradt, és kezdődhetett az eljegyzési ceremónia, amelynek során Akihito császár másodszülött gyermeke, Aya herceg megkérte a kezét jövődöbelijének, Kiko Kawashima kisasszonynak. Január 12-én, pontosan 11 órakor kopogott a Kawashima-ház ajtaján a császári kamarás, és átnyújtotta azt az ajándéklistát, amellyel a császári ház érvényesítette az eljegyzés tényét. Nevezetesen: két tengeri halat (fogast), hat üveg szakét, három vég selymet (fehéret, zöldet és kármínpirosat). Ezt követően a kamarás megjegyezte, hogy az időjárás kellemesebbre fordult. Hozzátetette, hogy Aya herceg nőül kívánja venni a ház kisasszonyát. Mire a jövődö hercegnő megköszönte az ajándékokat. A ceremónia 11 óra 5 perccor befejeződött.

Néhány órával később a menyasszony és családja a palotába volt hivatalos, a császári családhoz. Itt, csak itt volt ünneplés – de, mint a lapok megírták – diszkrét módon: a parlament elnöke gratulált a fiataloknak. Semmi tánc, semmi felhajtás. Erre esetleg június 29-én kerülhet sor, az esküvő napján; az 1990. évi költségvetés 136 millió yent biztosít az esemény megrendezésére. És itt viselheti a hercegnő azt a diadémot is, amely ez alkalomra készül, s marad is állami tulajdonban. Addig is tanul az ifjú ara, aki foglalkozására nézve pszichológus. Februártól nyolc tárgyban kell képeznie magát a császári ház vallási szokásai-ban, az ünnepekben, a szertartásokban, a ház történetében, az alkotmányban, Japán történelmében, szépíráásban és a nemzeti költészetben kell jártasságot szereznie.

Kiko hercegnő ugyanis a polgárlány. Völegénye Oxfordban tanul zoológiát, s azon belül is a törpe harcsa érdeklő elsősorban.

AUSZTRIA (IS) ÖREGSZIK

Ausztriában is csökken az újszülötteknek, és növekszik az idős embereknek a száma. 1986-ban mintegy 87 000 gyermek született, s ez annyit jelent, hogy átlagosan minden nőre 1,45 gyermek jutott, holott csupán a szülőket „pótlandó”, ennek az átlagnak 2,1-nek kellene lennie. Így most az újszülöttek a szülei nemzedékét csak háromnegyed részben pótolják.

Az osztrák nők várható átlagos élettartama a statisztikai hivatal előrebecslése szerint az 1986. évi 77,7 évről 2015-ig 81,9 évre, a férfiaké 71-ről 85 évre növekszik. Ha ez az előrejelzés helyesnek bizonyul, 2015-re az osztrákoknak több mint a negyede hatvanévesnél idősebb lesz. A nyugati tartományokban (Salzburgban, Tirolban és Vorarlbergben) viszonylag lassabban csökken majd a lakosság lélekszáma, mégpedig részben azért, mert van egy keletre nyugatra irányuló lakossági vándorlás, részben pedig mert az alpesi tartományokban több gyermek születik. Ellenben valószínű, hogy az átlagnál előnytelenebbül alakul a helyzet Burgenlandban, ahol 2030-ban már a 38,6 százalékot is elérheti a hatvanévesnél idősebbek aránya.

RENDŐR-SZTRIPTÍZ

Sherlock Holmes, a hajdani híres nyomozó divatot csinált kockás öltönyével és sildes kalapjával. Utódai a Scotland Yardnál nem mindenben követték a példát. Sőt, most már ellenpélda is akad. Margaret Thatcher azonnali vizsgálatot rendelt el, amikor megpillantotta a Sunday Mirror első oldalas szenzációját: a jó hírű nyomozóiroda egyik főfelügyelőjét – női alsóneműben. És természetesen gondör parókával a fején. Bennet főfelügyelő korántsem az alvilág megtévesztésére öltötte fel az intim álruhát. Ez volt a mániája. Thatcher asszony dühét fokozta a főfelügyelő feleségének vallomása, aki – mint mondta – akkor vesztette el a türelmét és a férjébe vetett bizalmát, amikor észrevette, hogy a minden gyanú felett álló nyomozó rendszeresen lopkodja az alsóneműjét, ide számítva a mell-tartót is. Mivel ezeket a kellékeket mostanáig nem rendszeresítették a Yardnál, a vizsgáló hatóság tanácsalans a testületet fenyegető veszély pontos felmérésénél. Bennet felügyelő ugyanis éppen a közérkölcös biztosítása terén szerzett műhatatlan érdemeket. Most pedig – a Sunday Mirror szerint – markukba röhögnek a pornózlet hiénái e rendőrsztriptíz láttán.

Ki a nacionalista?

Már-már felháborítanak azok az Azerbajdzsánból jövő hírek, melyek egy nép szovjet elnyomás elleni küzdelméről szólnak, s megbélyegzik a heven esztendeje megszűlt köztársaság függetlenségéért harcolókat. Ki tudja miért, de ezeket az embereket örmény nacionalistáknak nevezik, muzulmán szélsőségeseknek hívjuk.

Gorbacsov katonái azonban fenntartják a rendet. Ők is lönek mindenre, mint tették a román diktatúra védelmében a román nacionalisták és magyar kiszolgálók (vagy fordítva) ellen a Securitate hű katonái. Mert bizonyára a Szovjetunió így adatta volna a híradásokat a decemberi eseményekről, ha Ceausescu, a Lenin-renddel kitüntetett bátor kommunista győz a nép akaratára felett. S talán mi, akik Magyarország függetlenségéért küzdünk, szintén megkaptuk volna a jelzőket, ha Ribánszky vagy Antoniewicz kerül hatalomra... Mindezzel csak azt akarom megértetni, hogy a független magyar sajtó őszinte tájékoztatásában van némi kommunista tudathasadás. Hiszen nem akarja tudomásul venni az idők változását és a szabadságjogok megszerzéséért folytatott nemzeti törekvéseket. Így válnak az újságok lapjain nacionalistákká azok az iszlámhoz tartozó, de megaláztatásban élő népek, kiket halomra lő a Nagy Szovjet Hadereg Afganisztánt megjárta, kipróbált katonája... Ha őszinték lennének Moszkva törekvései, peresztrojka, akkor a KB kéne felajánlja a népszavazást, a Sztálin által bekebelezett köztársaságoknak. Ehelyett lövet!

Kezdetben azt gondoltam, hogy valóban megváltozik minden, s lesznek olyan kommunisták, kik európaiann tudnak gondolkodni, cselekedni. Ez azonban nálunk elképzelhetetlen. Baku a bizonyíték!

(stoffán)

Prágai fiatalok, vagy fiatalok Prágában. (Fotó: Kapfinger András)

A magyarok esélyei az egyesült Németországban

Hogyan lesz a puha márkából kemény?

A két német állam újraegyesítése kapcsán fantasztikus hírekkel szolgál a világsajtó, amelyekről azonban hamarosan kiderül, több óhaj, mint tény tartalmaznak. A hangulat tulajdonképpen érthető: az európai politikai helyzet és a világpolitikai erőviszonyok is igen jelentősen megváltozhatnak a két német állam gazdaságának egyesülésével. A német újraegyesítés kapcsán a gazdaság problémái és persze lehetőségei egyelőre éppoly beláthatatlanok, mint a politikáé. Egyik oldalon ott áll az Európai Közösség lokomotívja, a gazdag, virágzó NSZK, a másik oldalon a terfgazdaság utolsó bástyája, az összeomló keletnémet állam.

A gazdasági tennivalók talán még sürgetőbbek mint a politikaiak, hiszen továbbra is naponta kétezeren települnek át, immár kizárólag gazdasági okokból. A keletnémet gyárak, kórházak, az infrastruktúra a működésképtelenség határára van a képzett szakemberek százezeinek hiánya miatt. A keletnémet vállalatok sorsa más okból is megpecsételődött. Az elérhető közelségbe került nyugati piac máris kiütötte a keletnémet fogyasztásicikk-gyártókat. S miközben a nagypolitika színpadán az újraegyesítés menetrendjéről vitatkoznak, a háttérben máris lázas kooperáció kezdődött. A kis- és középvüzetek, a kisiparosok már kötöttségek nélkül kereskedhetnek a nyugatival, az áruk és szolgáltatások cseréje nyugatnémet márkáért megy végbe.

Az igazi nagy kérdés a valutaunió bevezetésének időpontja és feltételei. Amint a részletek előtűnnek, sokasodnak a megoldandó problémák is. A „hivatalos” keletnémet árfolyam egy az egyhez, a fekete árfolyam egy a tízhez, a tárgyalások szereplő számok szerint pedig egy a háromhoz arányban váltanak át nyugatnémet márkára a keletnémetet. Ez utóbbi arány azzal járna, hogy a keletnémet lakosság megtakarításainak kétharmada elveszne. Márpedig hatalmas összegről van szó, az áruhiány és a takarékosági kampányok következtében 160 milliárd márkát helyeztek el a bankokban a keletnémetek. Ezeknek a híreknek a hallatán most hosszú sorok kígyóznak a bankok előtt, aki teheti törleszti tartozásait vagy valamilyen még kapható tartós fogyasztási cikket vásárol.

A valutaunió gyors bevezetése mellett szól, hogy megszűnne a menekült-áradat és a keletnémet gazdaság lassú agóniája. Az ellenérvek azonban súlyosabbak: a volt NDK-ban legalább másfél milli munkanélkülivel kell ez esetben számolni, s a hirtelen megrázkódtatás még a sziklaszilárd nyugatnémet gazdaságot is megrendíthetné.

A messzebbre tekintő közgazdászok azonban korántsem ilyen pesszimisták. Szerintük a nyugatnémet gazdaság, amely eddig is élen járt Európában alkalmazkodóképesség, önmérséklet dolgában, aránylag rövid idő alatt meg fog birkózni a keleti rész súlyos gondjaival. Szinte korlátlan befektetési piac nyílik meg számukra, a jól képzett szakemberek százezeit lehet elhelyezni. A legoptimistábbak szerint 1995-re az egyesült Németország keleti fele a fejlettségben hátrány egyharmadát behozza. S még egy érdekes, bennünket magyarokat is érintő találgatás: a nyugatra vándorlás miatt a keleti ország-részben tartósan nagy lesz a munkaerőhiány, s itt a csehek és a magyarok jó eséllyel pályázhatnak meg „igazi” márkával fizető munkahelyeket.

Sevilla készül a világkiállításra

1992: Spanyolországban úgy tekintenek erre az évszámra, mint valami mágikus jelle. A politika, a gazdaság és a közvélemény szinte hipnotizáltan várja a fordulót, amit a sevillai világkiállításnak meg kell hoznia. A néhány év a rendezvény igenlésétől a megnyitójáig megváltoztatja egész Spanyolországot (így remélik): éretté teszi majd Európára... Akit ez a lelkesedés magával ragad, annak hinnie kell, hogy 1993-mal új korszak köszönt be, és a múlté lesz a spanyol társadalom szinte minden mai nyomasztó problémája.

Kétségtelen: 1992 nagy erejű jelkép Spanyolország számára. Ötszázadik évfordulója ez Amerika felfedezésének, ami megváltoztatta a világ egész arculatát és ezt az országot egy időre világhatalommá tette. 1992-ben egyúttal az akkor megvalósuló egységes Európának Spanyolország is a része lesz, s ezzel betetőződik a folyamat, mely 1986-ban az Európai Gazdasági Közösséggel való csatlakozással indult meg. Sokan vélekednek úgy, hogy a hatalmas belső piac és a politikai egység létrejötte történelmi jelentőség dolgában igencsak közel jár az ötszáz év előtti nagy eseményhez. A spanyolokat az Európában betöltött politikai szerepük átgondolására kell hogy készítse, ugyanakkor viszont soha nem látott jóléthez segítheti hazájukat.

1992-ben három nagyszabású és körülbelül egyidejűleg lezajló rendezvény hivatott hangsúlyt adni a múltnak és a jövőhöz kapcsolódó törekvéseknek, egyúttal pedig a nemzetközi közvélemény reflektorfényébe állítani az Európa és a nagyvilág számára még mindig jócskán ismeretlen, sőt gyakran félreismert Spanyolországot: a világkiállítás Sevillában, a nyári olimpia Barcelonában és a kulturális események sorozata Madridban, mellyel e város átmenetileg Európa kulturális fővárosává kíván válni.

ARCCAL EURÓPÁNAK A felfedezések kora – ez az Expo '92 témája, és ez nemcsak a fél évezreddel ezelőtti korszakalkotó földrajzi felfedezésekre utal, hanem a XV. századtól mindmáig elért tudományos vívmányokra is. A kiállítás rendezői váltig hangoztatják, hogy ez világkiállítás lesz, és Amerika felfedezése (aminek egyébként külön ünnepeket szentelnek) csak az időbeli horizontot rajzolja fel.

A Guadalquivir folyó ágai között fekvő Sevilla kapui előtt 215 hektár áll a kiállítók rendelkezésére. A Közös Piac országai valamennyien a kiállítási terület főterengelye mentén, a vendéglátó Spanyolország pavilonjával átellenben állítják majd fel a spanyol kiállítóépületeit, így világosan kifejezésre jut a spanyolok európai orientációja. Neheztelnek

is emiatt a latin-amerikai államok, amelyek közös pavilonját – mint mondják – „félreszorították”. Csak Mexikónak és Brazíliának sikerült Európa közelében helyhez jutnia.

EGY HAJDANI KOLOSTOR Sevilla 1492 után nagy fel lendülést élt meg, és mindaddig, amíg Cádiz városára át nem szálltak kereskedelmi kiváltságai, áradt hozzá az arany és ezüst. Cartuja szigete is szorosan kötődik a nagy felfedezések korához. A világkiállítására kijelölt terület áll az egykori Santa Maria de las Cuevas kolostor, ahol Kolumbus mindig bátorítóokra talált nehéz éveiben. Gaspar de Gorricio volt a szerzetes neve, akivel legbensőbb titkait is megosztotta. A kolostort 1841-ben kerámiagyárrá alakította át egy Pickman nevű angol. Az épület előtt fa áll, amelyet állítólag még a nagy hajós fia, Diego ültetett. Itt lesz a világkiállítás szellemi központja; a karthauzi kolostor helyreállított falai között, Pickman mester égetőkemencéinek még mindig égre meredő kürtői árnyékában fogadja majd a spanyol király a kiállítás magas rangú külföldi vendégeit.

Jókora mesterséges tó, csatornák, szökőkutak és fák ezrei teszik majd vonzóvá a környezetet és kellemessé a mikroklímát az andalúziai nap forró sugarai alatt.

Az infrastruktúrával kapcsolatos elemi tennivalókat már jó fél éve elvégezték, elkezdődhetett a pavilonok építése. Vagy száz ország, sok nemzetközi szervezet és számos nagy multinacionális vállalat mutatkozik majd be ezekben.

MIT KAP SEVILLA? Hét új híd íveli át a Guadalquivirt: a városból ezeken át közelíthető meg a kiállítás. Andalúzia fővárosának új lendületet ad az Expo. Az infrastruktúra kiépítésére 7 milliárd dollárt biztosítottak. Mind a városban, mind a környéken felújítják és kibővítik az úthálózatot. Két pályaudvar lebontanak, helyettük egy új, központi pályaudvarra vonják össze a vasúti forgalmat, melyet a város északi részén építenek fel. Madridból három óra alatt röptű majd a látogatókat a kiállításra az új gyorsvasút.

Mindemellett sok más, bonyolult probléma vár megoldásra. Az építkezés, a munkálatok összehangolása, főleg pedig a kiállítás idején szükséges szolgáltatások megszervezése roppant erőfeszítéseket igényel. És az erők maradéktalan mozgósítása még nem történt meg. Fél évvel ezelőtt még számottevő lemaradás mutatkozott az építkezéseken, főleg azokon, amelyek a közlekedéssel kapcsolatosak. Manuel Olivencia kormánybiztos nem egyszer volt már kénytelen megkongatni a vészharangot és arra kérni a Sevillából származó kormányfőt, vesse latba befolyását a munkák meggyorsítása érdekében.

- 6

Vállalkozók kicsiben és nagyban

Nagyot nézett a falu – a Tolna megyei Sárpilis népe, mikor az állatorvos, a művelt, tanult ember fölűzta a gumicsizmát, megfogta a villanyelet és nekifogott a gazdálkodásnak.

Dr. Kovács Barna nyugalmazott állatorvos vállalkozásáról beszél.

– '78-ban a feleségem örökségéből tizenöt jekét vettem, és még beállítottunk öt anyakocát is, '81-ben az állományt kiegészítettem még négy üszövel. Tejtermelésre akartam ráállni. Akkor még volt Sárpilisben hús szarvasmarha. A tsz alkalmazott egy gulyást, mi meg a tsz-nek fizettük a legeltetési díjat. A négy üsző után 2400 forintot kérte, az etetést csak a téli hónapokban kellett önállóan megoldanom. Egy év múlva, a kiadásokat nem számolva, közel hatvanezer forintot kasszifroztam be az üszők után. A saját sertések mellé bérhízlalást is vállaltunk. Eleinte nagyon szépen jövedelmezett, úgy 900–1000 forintot hozott darabonként. Később, ahogy fokozatosan csökkent a nyereség, már nem nagyon érte meg, hogy megbetegedett a feleségem, a kislányom férjhez ment, így eladtam mindent. '84-ben újra kezdtem. Beállítottunk anyakocákat és vemhesüszöket, 120 hizót adtam le évente. Közben tehenészetre szeretnünk volna állni, de sajnos addigra már felszámolták a legeltetést. A tejel-szállítás sem volt megoldott teljesen, ezért át kellett térnünk a növendék szarvasmarha tartására.

– A fia mióta segít be?
– Nyolc éve ketten dolgozunk a fiammal. Ő általában a takarmány beszerzésével foglalkozik, gépesítettük az egész betakarítást.

– Most miből áll a gépparkjuk?
– Van egy használt traktorunk, egy vetőgépjünk, egy rotációs fűkaszánk, egy bálázónk és egy kisteherautónk.

Ezeket a felszereléseket az állattartásból származó jövedelemből vettük.

– A beindulásakor mennyi pénzt kölcsönöztek?

– Mezőgazdasági hitelt vettünk föl, százezer forintot takarmányra és még feleannyit üszővásárlásra. Ha most a tizennégy üszőből eladunk négyet, akkor kiegyenlítjük a tartozásunkat.

– Két nagy istállójuk is van. Miért csak az egyikben tartanak állatokat?

– Ez nagyon érdekes kérdés. A másodikként megvett istállóban a községi előjáróság nem engedi meg az állattartást, noha ebben az épületben mindig is folyt. Arra hivatkoznak, hogy a falu központjában fekszik.

– Sokan azt állítják, hogy ezt a fajta gazdálkodást, amit Önök is végeznek, nem lehetne általánossá tenni, mert belbuknának a vállalkozók.

– Ez nem igaz. A növendék üsző nagyüzemi tartása általában veszteséges, mi viszont tudunk nyereséget termelni.

– Ön szerint ez mitől van így?

– Nekünk nem kell külön apparátust fizetnünk. Olyan melléktermékeket is tudunk hasznosítani, amit a nagyüzem nem. Ha még legeltetéssel is ki tudnánk egészíteni a tartást, úgy a nagyüzem nem lenne versenyképes a mi kisüzemi módszerünkkel szemben.

– A tsz hogy viszonyul Önökhöz?

– A tsz-vezetők közül egyesek támogatnak, jóindulattal segítenek, mások viszont gátolnak.

– Tudna példát mondani?

– A bátaszéki Búzazalás Tsz főagronómusa kijelölt egy részt, ahol magányszemélyek bálázhattak maguknak búzaszalmát. A fiam is bálázott a kijelölt helyen, másnap reggel kiment, s meglepetten tapasztalta, hogy az alomnak valót begyűjtötték. Az, akinek az utasítást kiadták, azt mondta, hogy a kerületi főagronómus rendelte el az

éteget. A másik hasonló eset: a huszonkét szarvasmarhánk után járt volna huszezer négyzetméter lucernaterület, mivel én tsz-tag vagyok. Mikor kértünk, nem adták. Illetve itt helyben kimérték a várdombiaknak, alsónánaiaknak az újvetésű, jó lucernát, nekünk viszont azt mondta a háztáji agronómus, hogy menjünk el Alsónánára a hegytetőre, ott majd kiméri. Persze, a lucerna négy-öt éves, kigyérült volt.

– Ha eljön az idő, és lehet majd földet igényelni, élnek-e a lehetőséggel?

– Nekünk itt helyben nincs szükségünk, de ha lehetne, vennék is, bérelnék is földet. A fiam jelenleg másodállásban segít be, de azt tervezi, hogy farmer lesz. Hús-harminc hektár földdel meg tudnánk birkózni.

– Igazságosnak tartaná, ha korlátok nélkül visszaadnák az államosított földeket?

– Az álláspontom az, hogy a farmgazdaságokat csak olyan mértékben szabadjon növelni, hogy az megfeleljen az ágazatnak és a család teherbíró képességének. A növénytermelőknél nagyobb területtel kell rendelkezniük, mint mondjuk az állattartóknak. A terület elaprózódását nem szabad megengedni. Egy birtokreform úgy is végre lehet hajtani, hogy abba az ország belerokkban. Ha zsebkendő-parcellákra darabolják fel a földet, a termelők nem lesznek képesek ellátni az országot. Ez katasztrofális állapotokhoz vezetne. Előbb-utóbb elkerülhetlenné válik az is, hogy a kialakult családi birtokokon idegen munkacserét kelljen foglalkoztatni.

– Ön szerint melyik párt képviseli legjobban a leendő farmerek érdekeit?
– Véleményem szerint igazán egyik sem, ezért létre kellene hozni egy önérdeken alapuló farmerszövetséget.

Figler Csaba

Lézertűz az olajfoltra

A sarkvidéki vizek, a befagyó vízi utak olajszenyeződését nehéz leküzdeni. A nagy hideg és a jég sodródása következtében az olajszenyeg sok kicsiny, jobbra sűrűn folyó tavacsikra bomlik szét. A hagyományos szivattyúzással csak akkor boldogulnak, ha nem túlságosan sűrűn folyó az olaj. Ezenkívül a legtöbb szivattyús hajó alkalmatlan is a jeges vizeken hajózásra. A kanadai kormány kezdeményezésére most új módszert dolgoztak ki a megközelíthetetlen területek olajszenyeződésének leküzdésére: az olajat lézersugárral gyűjtik meg és égetik el.

Két különböző lézert szerelnek helikopterre. Az egyik, a 800 watt teljesítményű, folyamatosan sugárzó szén-dioxid lézer annyira felhevíti az olaj egy részét, hogy illékony anyagai gőzölgéni kezdenek. Néhány másodperccel később „eldörög” a második lézer: rövid, de több megawatt teljesítményű villámmal sújt le az olajfoltra. Az energiasűrűség elegendő hozzá, hogy lángra lobantsa az „olajgözt”. Mindkét lézer az infravörös tartományban a 10,6 mikron hullámhosszon sugároz. A kísérletek egyértelműen bizonyítják, hogy ezzel a módszerrel eredményesen leküzdhetők a sarkvidéki területeken lévő olajfoltok.

A hitelkártya rabjai

Nyugat-Európában alig tíz éve terjedt el a hitelkártya-rendszer, s az öreg kontinens lakói máris beleestek abba a csapdába, amelybe a tengerentúliak pár évtizede: azaz tömegesen szegényednek, adósságnak el a családok. A vásárlók fizetési képtelenségének járványa először a szigetországban ütötte fel a fejét, onnan terjedt át Észak-Európára, majd a mediterrán országok következtek. Nyugat-Németországban például a 27 millió háztartás fele legalább 15 ezer márká adóssággal birkózik, és másfél millió olyan család van közöttük, amely képtelen rendszeresen törleszteni. Az adósok egy része váratlan katasztrófák, a munkahely elvesztése, betegség miatt képtelen fizetni, ám mind többen vannak olyanok, akiknél a vásárlás, azaz a minden ésszerű határon túl való költségek már szinte szenvedély. A könnyen kapható hitelek csapdáját nehéz elkerülni, ezért például az NSZK-ban azt fontolgatják egyes szakértők, hogy törvényileg valamelyest korlátozni kellene az állampolgárok jelenlegi hitelkártya-aláírási jogát. Most ugyanis egyetlen felelőtlen aláírással a teljes anyagi összeomlást idézhetik elő a vásárlás láznak áldozatul esett polgárok.

(Panoráma)

Az egyéni gazdálkodók összetartanak: rakodás maszek gépekkel

Szeretet és türelem

Gyermekek nevelni az élet egyik, talán legszebb és legnagyobb feladata. Akik két-három gyermeket vállalnak, nemcsak örömeiket hatványozzák, de mindennapi gondjaikat is. A munkahely gondjával az anyák bizony fáradtan indulnak neki a második munkának, ami a napi bevásárlással kezdődik és rengeteg feladatot jelent este 10-11-ig, mire ágyba kerülnek. Vajon mennyi jut ebből az időből a gyerekekre, a gyerekeknek; jut-e még mosoly, simogatás, meleg szó? Azt gondolom, kell, hogy legyen energiánk rá. Kell, hogy legyen

időnk az óvodából hazafelé menet megállni és megnézni a katicabogár hét pöttyét, megszámolni a lóhere levelét, békát ugrasztani a tóparton. Kell türelmünknek és energiánknak lennie ahhoz, hogy kiskötevényében ő is dagaszsa velünk a fánkot, akár könyékig lisztesen, még akkor is, ha aztán az egész konyhát fel kell mosnunk. Kell kapnia neki is egy kis tálba vizet, hogy velünk locsolja a vasalóval, még ha a fél konyha úszik is utána. És kell legyen energiánk este mesélni az ágyban arról, hogyan vártuk őt, milyen volt pi-

ci baba korában, hogy örültünk minden mosolyának, minden mozdulatának. 5-6 éves gyermekünk ezekből az apró mozdulatokból érteni fogja, milyen fontos ő nekünk, mennyire figyelünk oda apró kis problémáira és hogy nagyon szeretjük. Állítsunk sorrendet feladataink között! Legyen az első, hogy ő boldog legyen, szeressen a szülővel együtt lenni, hiszen ez mindenél fontosabb. Ahhoz, hogy pár év múlva bennünket elfogadó, tanácsunkat pedig megfogadó kamasz gyermekünk lehessen, akiben mi is megbízhatunk, éljünk valóban együtt a kiscsivel, az életünkkel. Ne mellette, hanem vele!

Az okos szülő kikéri a problémát. Hányszor találkozunk hasonló helyzettel: a gyerek elesik, sírni kezd, ruhája piszkos lesz, amiért a mama még rá is ver. Pedig a kicsinek amúgy is fáj a térde, hiszen megütötte magát, azt a nadrágot pedig mindenképpen ki kell mosni. Mennyivel jobb lenne, ha a mama most megvigasztalna, nem pedig haragudna rá hosszú percekig. Talán az édesanyának sem éri meg ezért túlságosan felizgatnia magát, hiszen ő sem gondolta komolyan, hogy este tisztán fognak hazaérkezni. Azt a kellemetlenséget nem is említve, hogy az emberek fejcsóválva fordulnak a síró gyerek után, és csodálkozva néznek az anyára.

Hány családban napi veszekedés oka az esti rendrakás! Anya ragaszkodik hozzá, hogy a játékaikat a gyerek pakolja el, de a kicsinek vagy nincs kedve ehhez, vagy még nem akarja abbahagyni a játszást. Mennyivel egyszerűbb megoldás, ha anya azt mondja: gyere, segítsek. Így már elpakolni is jó, hiszen anya vele van, közben beszélgetni is lehet, és még a veszekedés is elmarad.

Gondoljuk végig, hányszor lehetett volna a sírást, sértődést, dacot elkerülni, ha megértjük és elfogadjuk az ő vágyait, kívánságait, fájdalmait. Ráfingelő és felé forduló szeretetünket vissza fogjuk kapni.

Palóc Magdolna

Cukorbetegség és magas vérnyomás

Sószegegy étrend 180 g szénhidrát/nap

Reggeli 30 g	Energia Kcal	Szénhidrát g	Pótvacsora 25 g	Energia Kcal	Szénhidrát g
Szacharinos tea	-	-	Tej 2 dl	120,0	10,6
Sószegegy párizsi 50 g	106,0	0,1	Abonett 3 db	72,0	14,7
Rama margarin 10 g	76,0	-	Összesen:	2009,5 Kcal	181,6 g
Zsemle 1 db	147,0	30,8	Leccsós csirke		
	329,0	30,9	Hozzávalók:	Energia Kcal	Szénhidrát g
Tízórai 30 g			Csirkecomb 150 g	198,0	0,8
Szacharinos jam 40 g	44,5	10,2	Paprika (mirelit) 50 g	10,0	0,3
Rama margarin 10 g	76,0	-	Paradicsom "" 50 g	11,	0,4
Kifli (vajás) 1 db	111,0	20,8	Vöröshagyma 10 g	3,9	0,8
	231,5	31,0	Olaj 10 g	89,8	-
Ebéd 45 g			Borsikafű, vassfű, majoránna -	-	-
Gyümölcsleves				312,7 Kcal	2,3 g
Alma 100 g	30,0	7,0	Elkészítés:		
Tojássárga 1 db	7,9	-	A csirkehúst megtisztítjuk, fűszerezjük. Az olajon mindkét oldalát pirosva sütjük, kevés vizet aláöntve, fedő alatt félig megpároljuk, kivesszük és letakarva félretesszük. Az apróra vágott vöröshagymát üvegesre pirítjuk, hozzáteesszük a paprikát és paradicsomot, majd jól összekeverjük. Visszatesszük a húst is és fedő alatt készre pároljuk. Rövid tartalmas leve legyen.		
Tejszín 30 g	87,6	1,0	Gombás párolt rizs		
Citromhéj, szegfűszeg, fahéj, szacharin	-	-	Hozzávalók:	Energia Kcal	Szénhidrát g
Sertéssült grillben			Gomba 50 g	19,5	-
Sertéshús (sovány) 80 g	127,2	0,3	Vöröshagyma 10 g	3,9	0,8
Olaj 5 g	45,0	-	Rizs 40 g	138,0	31,0
Örölt fehérbors, szurokfű, majoránna	-	-	Olaj 10 g	89,8	-
Sült burgonya			Zöldpetrezselyem -	-	-
Burgonya 180 g	165,6	36,0		251,2 Kcal	31,8 g
Olaj 10 g	89,8	-	Elkészítés:		
	553,1	44,3	A hagymát az olajon üvegesre pirítjuk, hozzáteesszük a gombát és puhára pároljuk. A rizst szintén olajon átfuttatjuk, kétszeres mennyiségű vízzel felengedve, fedő alatt puhára pároljuk. A gombát és a rizst összekeverjük és petrezselyemzölddel bőven beszórjuk.		
Uzsonna 15 g			A sóltan étrendben az ételek elkészítéséhez só, illetve sótartalmú fűszereket (Delikat, Vegeta) nem használunk. Helyette csökkentett Natrium-tartalmú sóval végezzük az ételek ízesítését. A sóltan íz ellensúlyozására egyéb fűszereket (fehérbors, fűszerpaprika, bazsalikom, borsikafű, vassfű, majoránna) bővebben használhatunk.		
Ementáli sajt 50 g	191,0	0,8			
Vajkrém 5 g	19,1	0,1			
Abonett 3 db	72,0	14,7			
	282,1	15,6			
Vacsora 35 g					
Szacharinos limonádé	-	-			
Tejfölös túró					
Túró 150 g	214,5	5,5			
Tejföl 30 g	51,9	1,2			
Örölt fehérbors, fűszerpaprika, petrezselyemzöld	-	-			
Korpás kenyér 55 g	155,4	27,8			
	421,8	34,5			

Bíró Mónika dietetikus

„Sok nő a fészekrakás miatt alkuszik meg”

LEGENDA A KÉT FÉL ALMÁRÓL

Több ezer éves béke megszépíteni a férfiakat?

A nő különbözik. – írja Hamvas Béla Héloise és Abelard című esszéjében. – A nő kétszeresen nyugtalanító: világhelyénél fogva, mert az ember elől veszélyt takar el, és lényénél fogva, mert a férfival nem egykorú és egylényű. Mintha a ház falában valahol res maradt volna, s a követ utólag foltozták volna be, mely a többihez teljesen nem alkalmazkodhat.

A két nem viszonyáról és iszonyairól, az azonosságokról és a másféleségekről beszélgettem a Székesfehérváron élő Takács Imrével, a József Attila-díjas költővel, a sokat csellengő, nyughatatlan és szüntelenül meditáló öreg poétával.

– Látott életében olyan kakast, amelyik lenézi a tyúkot? A férfi viszont döntelt, a teremtés dölyfös koronája. Gőgjéért persze fizetnie kell, ingyen csak az alázatot mérik.

– A tyúk káricsál, ha jól érzi magát, kotkodácsol, ha sikerélménye van, ha tojt. Aztán a szánya alá dugja a fejét, ha szomorkodik. A „beteg tyúk” benne foglaltatik a népi szólásrendben. „Beteg kakasról” nincs szó a népi szólások között. A kakas, ha legénykedik, akkor egy nagyot kukorékol, kijelöli a hárem határait, ha pedig egy jót bubolt, büszkén eloldalaz. Tehát a kakas patriárka, magyarabb szóval törzsfőnök. A tyúk pedig tyúk. Ami persze azt is jelenti, hogy a kotlás sikere után tyúkanyó. Fajfenntartó. A törzsfőnök törzsének a folyamatoságát biztosító. Valóban, sohase látam kakast, aki lenézte volna a tyúkokat. A szerep itt nem elsőrangú, és nem másodrangú, hanem megosztott. Az emberi okoskodások ebbe a megosztottságba próbálnak becsempészni, behamisítani valamiféle rangsort.

Ha egy nő kiszolgáltatja magát, vagyis sejteti, hogy minden oké lehetne, de a férfi elmulasztja, hogy betegye a lábát a nyitott kapun, esetleg észre sem veszi a nyitott kaput, akkor azt a nő nem tudja megbocsátani soha. A férfi jelentkezése lehet eredménytelen, újra megkísérli. Tizenharmadszorra is megkísérli. A nők mégis a férfiakat tartják gőgösnek, talán mivel nem egykönnyen lehet csinálni akármelyikükből is majmot. Olyasféle majmot egyébként, aki szarvasbikaságát is megőrzi.

– Múlhatatlan a csodálkozásom azon, hogy a nőknek akkor is gátlásai vannak, ha szalad a szem a harisnyáján, míg a férfi akkor is magabiztos, fölényes, ha mosdaitlan, ha fohagymaszagú és pókhasú.

– A metrólépcsőjén szoktam figyelni az embereket. A megfigyeléseim eredményei a nők javára szólnak, mert bizony én közülük a 20 százalékot örömmel fogadnám, és talán 60 százalékukkal tudnék megalkudni. A metrólépcsőn a férfiak alacsonyabb százalékot kapnának tőlem, ha nő lennék. Sok nő a fészekrakásért alkuszik meg a 20 százalékba alig illő kis kanikákkal, vagy „pókhasú” bikákkal, másféle szerencsétlenekkel. Ebben a szelektív megalkuvásban hatalomvágy is munkál. Egy sokak által kívánatosnak látott paradicsommadár-hímnék az igába törése nagy feladat.

A férfiak alulmaradnak szépségben, és ennek történelmi oka is lehet. Az elmúlt évezredekben a férfiak voltak nagyobb veszélyben egyfolytában, talán ezért nem törekedett rájuk nézve a biológiai fejlődés szépségre. A paradicsommadarak hímei akkor szépültek meg – ehhez persze évezredekre volt szükségük –, amikor egy olyan szigetre kóboroltak el, ahol semmiféle ragadozó se fenyegette létüket. Ha egy ilyen szigetre macskákat telepítenének, a legszebb kakashok pusztulnának el legelőbb. Így akkor arra is lehetne számítani, hogy a több ezer éves háborús veszélyzetettségét követően egy több ezer éves békekorszak megszépítené a férfiakat.

– Számos műosz, misztikus magyarázat szerint a nő a férfi fele, a kettő együtt: egy. Mások a különbözőségüket hangsúlyozzák. Ön a harmónia-gondolat híve, vagy a gyökeres másféleségre esküszik?

– Nehéz beszélni a szerelemről, a két fél almáról, és ennek a két fél almának az egymást kereséséről, mivelhogy ez a keresés mindig a társadalom mágneses tereiben teljesül be, vagy válik beteljesíthetatlenné. Majdnem annyi szerelemlehetőség ment tönkre, mint amennyi pipacs leszakítódik, mielőtt magot hozhatna. És eközben nemcsak a meg se született testek maradnak lent az alvilágban, de kíváncsian gondolom végig azt is, hogy mennyi szellemi érték megszületését, mennyi érzelmi gyönyörűség kiteljesedését teszik lehetetlenné a nem megfelelő körülmények. Nem beszélve azokról az elpusztulásokról, amelyek már a „kész terméket”, az embert fektetik bele a homokba.

– A politika, a mai forradalmi idők hogy hatnak a „két fél almára”? A méhek gyümölcseinek is kedveznek?

– Mikor egy társadalom, általában a demokrácia és az önkormányzati szabadság segítségével kiegyensúlyozza a hasznosnak és az ártalmasnak a viszonyát, akkor az a társadalom elindul a fejlődés útján. És benne a személyek is a fejlődés állapotában élhetnek. Ha egy magatehetatlenné tett férfi otthon nyugodt a felesége szoknyáján napi nyolc órán át, abban az öröm kevesebb, mintha egy sikeres életű ember a cselekvés boldogságának vagy kellemes fáradtságának az állapotában hazaugorhat egy órára. Nem az időtartam, hanem az érték dönt.

A cselekvésben boldogult férfi mellett lehet igazán boldog a feleség is. Még „méhének gyümölcse” is könnyebben csírázik ki egy boldog férj mellett. Aki a politikában sikert ér el, az törölhető az öngyilkosok, az alkoholisták, a deviánsok, a randalírozók listájáról. Talán még az infarktust, a trombózt vagy koszorúér-görösöt majdan elszenvedők, és azoknak okából idejekorán elhullók listájáról is. A szabadság fárasztó lehet, mégis a legéltetőbb. A „két fél alma” – ahogyan ennek a beszélgetésnek a tárgyát megneveztük – eltérőbb és mégis egymásba illeszhetőbb lesz a végre életszerű életkörülmények révén.

Zágoni Erzsébet

Bayer Béla

Fegyvertelenül (staccató)

Mert lobogtam, elhagytak sorban. Rideggé tettek kik szerettek.

Kiforrott vérel öledre vágyom. Ágyascselédem, pástortorleányom. Kibontott hajadra, öklömrre tekerve.

Másnak hánytam, elherdáltam, mit loptam szádról, s téptem szivedről.

Nem ébredtem más nők fegyvereire, ismerve téged egyetlennek, mezítelennek.

Köszöntjük

JÓZSEF és BÁNK
nevű olvasóinkat

A Józsefek a héber Jóséph névből származtathatják nevüket. Ennek az összetett névnek az első tagja Jahve, a második tag jelentése bizonytalan, valószínűleg: gyarapítás. John Marco Allegro szerint a héber Jóséph a héber Jaspis (kő) származéka. Szerinte ez a főpapok palástján és mellén hordott drágakövekre vésett törzsi megjelölés utal.

A népi kalendáriumok szerint József a megleghordozók társaságába tartozik. A gólyákat is ezen a napon várják vissza. A háziasszonyok regulája szerint ezen a napon kell krumplit vetni és eldugdosni a hagymát. Bácska népe tapasztalatból tudja, hogy József napja után „kalapáccsal sem lehet visszaverni a füvet”, azaz visszavonhatatlanul itt a nyár.

A Nap két: 5.51 órákor
nyugszik: 17.54 órákorA Hold két: 1.40 órákor
nyugszik: 9.20 órákor

Hideg éj, meleg nappal

Továbbra is zavartalan lesz a napsütés, és csak a Dunántúlon élénkül a déli szél. Hajnalra páras lesz a levegő és általában -3, plusz 2 fokig süllyed a hőmérséklet. Kora délutánra pedig 17, 22 fokig melegszik az idő.

Lottónyeremények

A 11. játékhetén 5 találatos szelvény nem volt. 4 találatosa 67 foga-dónak volt, nyerceményük 252 246 forint, a hármasokra 1151, a kettesekre 38 forintot fizetnek. A következő hétre átvitt jutalom nettó összege: 8 000 000 forint. Emlékeztetőül a nyerőszámok: 10, 11, 18, 22, 85.

Klle Zoltán és Róna Klára festőművész házaspár alkotásaiból nyílik kiállítás Szekszárdon, a Művészetek Házában március 21-én délután négy órákor. Köszöntőt mond Egri János, az MTV szerkesztő műsorvezetője. Közreműködik: Lozsányi Tamás (orgona), Farkas Beata és Orbán György (vers). A megnyitónnepségen részt vesz a szekszárdi születésű, 93 éves Klle Zoltán.

Eseménynaptár

90 évvel ezelőtt, 1900. március 19-én született Frédéric Joliot-Curie francia atomtudós. Egyetemi tanulmányai befejeztével a Rádium Intézetbe került Curie asszony mellé, akinek később a veje lett. Feleségével együtt végezték kutatómunkájukat,

felfedezték a rádioaktivitást (amiért 1935-ben Nobel-díjat kaptak) és kísérleteik során a protont és a pozitront. Ő alkotta meg az első francia atommaglyát, a Zoe-t. A varsói békekongresszuson megválasztották a Béke Világtanács elnökének, amely tisztet a haláláig betöltötte.

60 esztendeje, 1930-ban ezen a napon hunyt el Arthur Balfour angol politikus, akinek 1916-1918-as külügyministerségéhez fűződik a gyászos, és igazságtalan versailles-i békerendszer létrehozása. Az ún. „Balfour-deklarációval” (1917) „nemzeti otthon”-t ígért a zsidóságnak az akkor 87,5%-ban arabok által lakott Palesztinában.

40 évvel ezelőtt, 1950-ben halt meg Sir Walter Haworth (ejtsd: ho-ösz) angol kémikus, aki a szénhidrátok és a „C”-vitamin szerkezetére vonatkozó kutatásaiért 1937-ben Nobel-díjat kapott.

Dr. K. A.

Nyári időszámítás

Március 25-én, vasárnap kezdődik az idén a nyári időszámítás, amely szerint egy órával előbbre kell igazítani az órákat. Hivatalosan vasárnap hajnali 2 órakor állítják át az időmérő szerkezeteket 3 órára. Ennek a műveletnek a fordítottjára kerül majd sor a nyári időszámítás végén, szeptember 30-án hajnali 3 órakor. Az európai vasúti társaságok kérték a kora hajnali óraigazítást, mert ez az időpont érinti a legkevésbé a tömegközlekedési eszközök menetrendjét. A MÁV menetrendjében – amely május 26-ig érvényes – sem változnak az érkezési-indulási adatok. Az átváltás éjszakáján viszont útközben magyar területen ér az óraigazítás hat nemzetközi expresszt. Így menet közben 60 perces késéssel növekszik a menetideje a Puskin és a Budapest expressz mindkét irányú járatának, valamint a Tisza expressz Moszkva felé és a Polonia expressz Budapest felé közlekedő vonatának. A VOLÁN-autóbuszok menetrendje is változatlan. A MALÉV az óraigazítás napján, március 25-én adja ki nyári menetrendjét, a MAHART menetrendi járatái közül az elsők – a bécsi úticélú szárnyashajók – pedig április 2-től kezdik a hajózási idejüket.

Ma este a TV1-en 20 óra 5 perccor Új nyitott könyv: Odze György: A nagyapa halála

RTV

Ausztria, a kincsek tárháza. 13.35: Héti Körkép 15.00: Trükkdoboz. 14.20: Batman. 14.45: Ház az Eaton téren. 15.35: Kum Kum. 16.00: An-tan-ténusz. 16.20: Mini színpad. 16.30: Vifzack. 16.55: Mini tv-híradó. 17.05: Levelezekrény. 17.10: Egyedül a vadonban. 17.35: Mini tudósítás. 17.55: Philipp, az egér. 18.00: Mi. 18.30: Falcon Crest. 19.30: Tv-híradó. 20.00: Sporthírek. 20.15: Hétfői sport. 21.15: Hunter. Krimisorozat. 22.00: Oldalpillantások. 22.10: A vallomás – Franciaország film. 0.20: Hírek. 0.25: Miami bűn. Krimisorozat.

2. műsor: 16.40: Művészlexikon. 16.45: Az élő bolygó. 17.30: Hársfa utca. 18.00: Sinha Moca. 18.30: Wurlitzer. 19.00: A tartományok mai napja. 19.30: Tv-híradó. 20.00: Kulturális hírek. 20.15: Hotel Paradise – Filmsorozat. 21.15: Schilling. 22.00: Tv-híradó 2. 22.25: Kirchschräger. 23.10: Kabaré három országból. 23.55: Hírek.

RTL PLUS: 6.00: Apám egy földönkívüli. 6.25: Halló, Európa – Jó reggelt, Németország! 8.30: Hírek. 8.35: Telebutik. 9.00: Hírek. 9.10: A Springfieldek története. 10.05: Játékshow. 10.35: Dr. Who. 11.00: Autómagazin. 11.55: Egyszerűen állati. 12.30: Klasszikusok délidőben. 13.00: Telebutik. 13.30: Kaliforniai klán. 14.15: A Springfieldek története. 15.00: Kedves Bill bácsi! 15.30: Játssz velünk! 15.40: Hírek. 15.43: Üzleti hírek. 16.00: Alarc. 16.30: A hatmillió

Tévéjegyzet

Megkészt slágerrevü, szegénységstudattal

A Beatles! The Animals, The Honeycomb, s mind, akik Bill Haley nő-tája, a Rock around the Clock óta már a ritmikus zene új nemzedékeként boldogan pengették a gitárt, még nyakendően, a külsőségekben még nem lázadva ott játszottak előtünk szombaton este a TV1 jóvoltából.

A Beatles egykori kócos hajú rajongói, akiket KISZ-taggyűléseken sértettek és kirúgással fenyegettek, csupán mert gombafej módján fésülték kamasz hajukat – most negyvenötvenévesen mind ott ültek a képernyővel szemben, de már csak emlékezni. Negyvenöt-ötven éves lelki sérültek, akiknek erre a muzsikára nemcsak a Strawberryfields meg a Penny Lane jutott eszébe, hanem a zárban fordult a kulcs is, nehogy megtudják: Beatlest hallgattak a rádióból. Mert így akarták Jozsif Visszarionovics Dzsugasvili nevű akarnok és politikus utódai.

Néztük a kedvesen gitározó sráco-kat, a szegény ország tévészervezetének szegény pénztárából negyedszáz-

ad után már olcsón megvásárolt angol filmet, az emlékeztetőt ellopott éveinkre. A pengő gitárhúrok mellett a tárgyilagosságot nekünk ez tilos volt. Ez is! Csak az egyszerű tökefelhalmozódás és a szajuz nyeresiműj... Hát az volt szakadásig! Ha most már tényleg elmúlt volna minden és már normál erőszényű átlageurópai módján legalább most, kétevente egyszer, elutazhatnánk néhány londoni lemezboltba, csak úgy, bönfészni?! De két gyerekkel és a Kádár-kori normarendszertől?! Szegények lettünk és fanyarok. Elkéstél, George Harrison, mert Szergej Szergejevicsék ellopták az ifjúságunkat. A szem melletti ráncokkal már nehezebben lehet örülni. Szegények lettünk! Így hát bye-bye, Beatles, bye-bye, Honeycombs! Majd talán a fiaink, a ti fiaitokkal...

(földessy)

Politika és cionizmus

E témában 19-én hétfőn 17 órákor vitatülést tart a Magyar Zsidó Kulturális Egyesület. A vitaindító előadás után hozzászólnak a főbb politikai pártok képviselői. Az ülés helyszíne: a MIOK díszterme, Budapest, VII., Síp u. 12. A rendezvény minden érdeklődő számára nyilvános.

KOSSUTH RÁDIÓ: 8.05: Hangszemle. 8.20: A hét zeneműve – Brahms: B-dúr szextett. 8.50: A hét költője: Kosztolányi Dezső. 9.00–11.00: Napközben. 11.05: Hagymányápolók. 11.30: Cseres Tibor: Ősünk kertje, Erdély. 12.50: Halló! 13.00: Klasszikusok délidőben. 14.05: A mosóbennin nyomában. 14.35: Kóruspódium. 15.00: Az olvasás gyönyörűsége. 15.30: Zenei Tükör. 16.00: Tizenhat óra. 16.15: Miska bácsi negyed-órája. 16.30: Nyitnikék. 17.00: Eco-mix. 17.30: Nóták. 17.55: Ipargazdák. 18.05: Láttuk, hallottuk, olvastuk. 18.30: Esti Magazin. 19.20: Sportvilág. 17.40: Czövek Lajos: Hortobágyi képek. 19.50: Gong. 20.00: Elő-ső kézből. 21.00: Egy rádiós naplójából. 22.00: Hírvilág. 22.30: Beszélgetésünk... 23.30: Benjamino Gigli legszebb felvételeiből.

PETŐFI RÁDIÓ: 8.05: Rivaldafényben. 9.05: Zsebrádiószínház. 9.23: Zenés játékokból. 10.00: Magyarán szólva. 10.15: Magnórol magnóra. 11.05: Hogy tetszik lenni? 11.35: A finn-ész-magyar dzsesszműhely legújabb felvételeiből. 12.53: Kis magyar néprajz. 13.05: Slágermúzeum. 14.00: Kettőtől ötig... 17.05: Kölyök-rádió. 17.30: Ötödik sebesség. 18.30: Pop-regiszer. 19.05: Vissza... 19.30: Daráló. 20.00: Összjáték. 21.05: „Jube” – Juliette Gréco. 22.05: Rockújság. 23.10: Sporthíradó. 23.20: Szinteüztá-tor varázs.

BARTÓK RÁDIÓ: 9.10: Nümbergi Orgonahét 1989. 10.26: Így láttam Bartókot. 11.00: Händel: Imenno. 12.05: Helsinki Biennálé 1989. 13.00: Toll és mikrofon. 14.00: Zenekari mu-

zsika. 14.35: A Nemzetközi Rádióegyetem műsorából. 15.05: Fialatok muzsikálnak. 15.20: Peter Grimes – Részletek Britten operájából. 16.05: Mozart: D-dúr divertimento. 17.44: Magyar zeneszerzők. 18.30: Hiányjel. 19.05: Kommt mit! 19.35: Budapesti Tavasz Fesztivál. Kb. 21.40: Richie Cole dzsesszegyüttese és Michel Camilo triója játszik. 22.00: Új kompakt lemezeinkből. 23.06: A Lausanne-i Enekegyüttes énekel. 23.30: A hét zeneműve.

TV1: 9.00: Képűjság. 9.05: Tévé-torna nyugdíjasoknak. 9.10: A nyugdíjasnak sosincs ideje, NDK tévéfilmsorozat. 9.35: A HÉT. 10.35: Delta. 11.00: Képűjság. 16.30: Képűjság. 16.40: Déli videóújság. 16.50: Stíri. 16.55: Kuckó. 17.45: Szám-adás. 18.00: Egy száz, mint száz. 18.45: Reklám. 18.50: Esti mese. 19.00: Cimbora. 19.20: Reklám. 19.30: Híradó. 20.00: Reklám. 20.05: Új Nyitott Könyv. 20.45: Reklám. 20.50: Választási műsor. 21.50: Panoráma. 22.35: Van öt perce? 22.40: Híradó 3.

TV2: 17.00: Képűjság. 17.15: TV2. 17.45: Kérdezz! Felelek. 18.00: Hétfőn hatkor. 18.25: Gyerekeknek! 18.46: TV2. 18.50: Hatoslottó-sorsolás. 19.00: Szimfónia. Francia tévéfilmsorozat. 19.52: TV2. 20.00: Körzeti tévéstúdiók műsora. 20.55: TV2. 21.00: Híradó 2. 21.20: TV2. 21.30: Telesport. Kb. 23.00: TV2. Napzárta.

OSZTRÁK TELEVÍZIÓ: 1. műsor: 9.00: Hírek. 9.01: Sinha Moca. 9.30: Osztrák képek. 10.00: Iskolatév. 10.30: Liebling ügyvéd esetei. 11.15: Kemény, de szívélyes. 12.00: Tisztelt ház. 13.00: Hírek. 13.05:

járás. 19.05: Szerencsekerék. 19.50: Időjárás, hírek. 20.00: Törveto John, az orvostudor. 20.55: Hírek. 21.00: Húsz lány és a diákfiúk. 22.45: Hírek, sport, időjárás. 22.55: Hírek és sztorik. Magazin. 23.35: Der Spiegel hírmagazin. 0.05: Reggeli a gyilkossal. 1.30: Vallásos szomszögből. 1.35: Műsorelőzetes.

JUGOSZLÁV TELEVÍZIÓ: 1. műsor: 8.15: Műsorismertetés. 8.20: Tv-naptár. 8.30: Erdei rendezvények. 8.45: Gyermekműsor. 9.00: Bejelentés. 9.02: Képzőművészeti kultúra. 9.15: Az írás és a kép. 9.30: Zene mellett a zenéről. 10.00: Tv-színház. 10.30: Hírek. 10.35: Iskolatelevízió. 12.30: Hírek. 12.35: Műsorismertetés. 12.40: Elmulasztották – nézzék! 14.45: Műsorismertetés. 14.50: Hírek. 15.00: Éjszakai program. 16.30: Magyar híradó. 17.00: Tv-napló I. 17.20: Oktatóműsor. 17.50: Sorozat gyermeknek. 18.05: Gyermekműsor. 18.20: Számok és betűk. 18.40: Rajzfilm. 18.45: Dokumentum-program. 19.15: Rajzfilm. 19.30: Tv-napló II. 19.53: Időjárás. 20.05: B. Nusic vigjátékciklusából. 21.10: Külpolitika. 21.40: Tv-napló III. 22.00: A mai sport. 22.05: Éjszakai program. 0.05: Hírek.

2. műsor: 16.40: Műsorismertetés. 16.45: Hírek. 16.50: Tv-napló. 17.00: Kölyökidő. 18.00: Zágrábi panoráma. 18.20: Zágrábi és horvát zagarjei körzeti program. 19.30: Tv-napló. 19.55: Műsorismertetés. 20.00: A sport világa. 20.50: Tv-mix. 21.00: Eurószong. 21.45: Háborús sorsok. 22.40: Dokumentum-est.

Az RTL PLUS, Super Chanell, TV5 és a SAT1 műsorát részletesen közli a Telehold.

Révai Nagy Lexikona

az első két kötet ára: 917 Ft/db, a 3-5. köteteké: 980 Ft/db

A Babits Kiadó pótmegrendelést vesz fel a Révai Nagy Lexikona egész sorozatára, a beérkezés sorrendjében, korlátozott példányszámban.

Név:

Cím:

...példányban
megrendelem

a Révai Nagy Lexikona köteteit
az alábbi címen:

Babits Kiadó
7100 Szekszárd, Pf.: 237.

Megrendelése után a megjelenéssel és fizetéssel kapcsolatos kérdésekről részletes tájékoztatót, valamint befizetési csekket küldünk!

Részletfizetési kedvezmény!

Tisztelt Megrendelőnk!

Kiadónk továbbra is garantálja a Révai Nagy Lexikona hat év alatti megjelenését, s azt is, hogy indokolatlanul nem emeljük a kötetek árát. E nemzeti érték közkinccsége során csak szolid üzleti nyereségre törekszünk.

Sajnos azonban nem tudjuk elhatárolni magunkat a papírárak és a nyomdai műveleti költségek évente egyre nagyobb mértékű emelkedésétől. Reálisan felmértük, hogy ez Önnek esztendőnként fokozódó megterhelést jelent.

Kiadónk vezetősége ezért úgy határozott, hogy felkínáljuk Önnek az általunk vállalható legnagyobb kockázatot!

Ön már most előre, egy összegben megvásárolhatja a lexikonsorozat valamennyi hátralévő 4-20. kötetét,

21 500 Ft-os áron.

Ha az Önhöz már elküldött csekkek egyikét ezen összegre szólóan 1990. március 25-ig kitölti és a pénzt a szokásos módon befizeti, nem lesz tovább gondja a részletfizetésekre, kiadónk törzsvásárlójának számít ezután, és 1994 végéig automatikusan postázzuk Önnek a megjelenő lexikonköteteket.

Gondolja végig és mérje fel, hogy ez Önnek könnyebbé válik, avagy terhet jelent.

Mi felajánljuk a lehetőséget.

Tisztelt Leendő Megrendelőnk!

Ha a Révai Nagy Lexikonát hiába kereste eddig a könyvesboltokban, a könyvtárakban, s szeretné megrendelni tőlünk a teljes hasonmás kiadást, és egy összegben az egészet kifizetni, kérjen egy csekket kiadónktól, s azon adjon fel címünkre

24 314 Ft-ot

1990. március 25-ig.

Önnek sem lesz tovább gondja a részletfizetésekkal, s Önnek is automatikusan postázzuk a megjelenő lexikonköteteket 1994 végéig.

Gondolja meg!

Mi Önnek is felajánljuk a lehetőséget.

Babits Kiadó

7100 Szekszárd, Pf.: 237.

MÁRCIUS TIZENKILENC

Ma kezdődik, s a választás napjáig, huszonötödikéig tart az a részleges alkohol- és nikotinvásárlási bojkott, amit a Józán Élet Szövetség és a Dohányfüstmentes Egyesület, az Egységpárt támogatásával meghirdetett. A választások küszöbén e józan jelzésre – a tavalyi, március 15-e és nagypéntek között tartott hasonló bojkott megismétlésére – kétségtelenül szükség van, hiszen egy történelmi sorsforduló viharos vizein hajózunk, amikor a megőrzött józan ítélőképességen annyi minden múlik. Ne lepődjék meg tehát senki, hogy aggodó gondolatmenetem látszólag távol álló és különböző súlyú eseményeket kapcsol most össze.

Alig néhány napja, hogy a két ország külügyminiszterei aláírták a megállapodást, hogy minden szovjet katonai egységet rövidesen kivonnak Magyarországról. Az öröm, mondhatni általános. Bennem mégis fölmerül némi kétség: a függetlenség diadalmárában vajon képesek vagyunk-e józanul megítélni akár a történelmi előzményeket, akár magát a Szovjetuniót?

Való igaz: 1991 lesz az első olyan esztendő 1944 óta, amikor külföldi egyenruhát viselő katonák csak vendégként tartózkodhatnak hazánkban. De hadi emlékeztessék: a mai nap fő nevezetessége nem a néhány szervezet által meghirdetett részleges vásárlási bojkott, hanem egy gyászos történelmi évforduló. Negyvenhat évvel ezelőtt, nyakendőjétől megfosztott, kitzasztott zsidó cserkészcsapat tagjaként, a Hármashatárhegyről riadtan figyeltem magam is a Bécsi úton a főváros felé vonuló tankok végtelen sorát. Ez a csukaszürke vasárnap nyitotta meg ugyanis azon évek sorát, amióta – mikor megszállóként, mikor felszabadítóként, mikor pedig szövetségesként – akarva-nemakarva, mind a mai napig együtt kell élnünk olyan katonákkal is, akik nem a mi nyelvünket beszélik, és más törvényeknek engedelmeskednek.

Bizony a józansággal kerülnekk ellentétbe, ha ennek a szuverenitást csorbító fegyveres együttélésnek a véglete-sen eltérő korszakait összemossánk. A Gestapo svábhegyi főhadiszállásán a nemzeti ellenállás legjobbait kínozták halálra, és Európa szegényét, Szilasi Ferencet is a náci megszállók szabadították rá az országra, hogy néhány hónappal meghosszabbítsák a háborút s hatalmukat. A Vörös Hadsereg pedig – ha fegyverrel tört is magának utat, mert az „utolsó csatlós” háborúból való kiugrása, sajnos nem sikerült – tagadhatalanul sokak életét mentette meg föl-szabadító hadjárataival, ami nélkül talán a mai napig sem tört volna meg a feudális nagybirtok parasztnyúzó világa a Duna völgyében. A „málinki robot”-ra elhurcoltak per-sze egészen más emléket őriznek ugyanerről a Vörös Hadseregről – már akik megérték, hogy hazatérhessenek –, és hogy egyebet ne mondjanak, a szovjet alakulatok ezerkilenc-százötvenhatos szerepéről is igencsak különbözőek a tapasztalatok.

Ha azonban józanul szembenéznünk a mai szomorú év-

fordulóval, nemcsak a hajdan ránk települt hitleri hadigépezet meg a Gestapo jut eszünkbe, hanem az a Berlinből hatalomra segített Sztójay-kormány is, amely minden náci kívánságot és elvárást, mondhatni túltejesített. A honvédek újabb százazreit vezényelték az omladozó front vágóhídjára, s a szegénytelen zsidó és cigány deportálást is tovább folytatták, mind a likvidálásukig. És azt sem szabad elfelejteni az antikommunizmus legeslegújabb divatja idején, aminek veszélyeire már Tökés László is figyelmeztet: a revizionista, „országgyarapító” Horthy Miklós szélsőségesen antikommunista „nemzeti” politikája vezetett a valódi nemzeti érdekek elárulásához, a birodalmi érdekek teljes kiszolgáltatásához, március tizenkilencedikéhez. Hiszen az Antikommintem Paktumhoz már jóval a II. világháború előtt csatlakozott Magyarország. 1941-ben pedig, a kassai bombázás provokatív ürügyén, az első között támadt meg az élethalálharcban védekező Szovjetuniót. Talán ez is hozzátartozik, mint történelmi előzmény, a szovjet csapatok elnyúlt „ideiglenes” itt-tartózkodásához.

Végül az is a józan mérlegelés kérdése, hogy a Szovjetuniót kizárólag a Déli Hadseregcsoport, Varsói Szerződésből következő jelenlétéből ítéljük-e meg, vagy azzal is számot vetünk, hogy például a gorbacsovi peresztrojka milyen pozitív szerepet játszott (és játszik ma is) a hazai demokratikus változásokban. Nem lehet véletlen, hogy az ellenzék vezetőjeként köztársasági elnöké választott drámaíró, Hável éppen a szovjet peresztrojka támogatását kérte az amerikaiaktól, ha Közép-Európán valóban segíteni akarnak.

Részleges alkohol- és nikotinbojkott felhívásunk konok szelidsége, hangsúlyozott apolitikussága meggyőző erkölcsi alapokra támaszkodik, s éppen indulatmentes hangjával fest éles kontrasztot a szétszabdalt mai magyar valóság mögé. Alapvető nemzeti érdekekért száll síkra, de ugyanakkor számol Európa változó világával is. A józan ész megcsúfolása lenne bármelyik részprobléma kiemelése, így például az antialkoholizmus túlhangsúlyozása is. Ugyanilyen ostobaság lenne, ha nem számolnánk józanul a külhoni változásokkal, a súlypontok eltolódásával, az újra körvonalazódó Duna Konföderáció kossuthi gondolatával. A legnagyobb kérdőjel az egységes Németország. Hová tart? Mire számíthatunk a részéről?

Március tizenkilencedike tehát egy békés demonstráció kezdete ezidén, de történelmi lecke is egyúttal. A mi számunkra, Közép-Európa számára biztosan az. A szélsőséges orientáció mindig bajt hozott ránk. Nemcsak kultúra és gazdagság érkezhett Nyugatról. A magam részéről a peleskei nótárius esetét, Gvadányi figyelmeztetését nem szeretném szem elől veszteni.

Fekete János

A Csehszlovákiai Magyar Kultúráért Alapítvány pályázata

A Csehszlovákiai Magyar Kultúráért Alapítvány, amelyet 1989-ben hozott létre a Rákóczi Szövetség (A Csehszlovákiai Magyar Kultúra Baráti Köre) elsőként a következő öt témában írt ki pályázatot: – a csehszlovákiai magyarság történetéről, sorsáról szóló tudományos munkák elkészítéséhez ösztöndíjra (határidő: április 15.); – az odaítélt diákság számára helytörténeti, honismereti dolgozatok megírására (határidő: ősz); – az ottani kultúrát, tudományt reprezentáló értékes könyvek, folyóiratszámok kiadásának elősegítésére (határidő: április 15.); – szakmai, kulturális, honismereti táborok, tapasztalatcserék megrendezésére (határidő: június 1.); – a szlovákok és a csehek, illetve a magyarok kulturális, tudományos kapcsolatainak erősítését szolgáló kezdeményezések támogatására (határidő: április 15.).

A felsorolt pályázatok díjazására mintegy 800 000 Ft szolgál.

A pályázati díjak odaítéléséről, szakértők segítségével az alapítvány kuratóriuma dönt, amelynek elnöke Zöld Ferenc; tagjai: Csík Ibolya, Kiss Gy. Csaba, B. Kiss Tamás (titkár), Molnár Imre és Vásárhelyi Judit.

A részletes feltételekről a kuratórium titkárságán, a Közgazdasági Egyetem (1828 Budapest, Dimitrov tér 8.), az 1186-855/291. mellék telefon-számon lehet érdeklődni.

Az alapítvány, amelyhez eddig 39 magánszemély és 4 vállalat csatlakozott, nyitott, számlaszáma: 222-66662-30342 (MHB Széchenyi István Igazgatósága 3. számú fiók, 1077 Budapest, Wesselényi u. 61.).

Várjuk a további csatlakozókat.

Bölcsecse-becse

„Ifjú orvos koromban tanultam egy nagyon fontos leckét: gondolkodj, mielőtt beszélsz. Az egyik betegem, hálája jeléül, nekem akarta ajándékozni egyik szép szobanövényét. Köszönöm, mondtam, jobb ha nem fogadom el. Babonás vagyok, amihez hozzányúlok, az biztos, hogy elpusztul. Ez a beteg többé sohasem jött hozzám.”

Egy brit orvosi lapból

*

„Az indiánoknak tüzes vizet adtak, hogy elpusztítsák őket, mi meg a televíziót kaptuk.”

H. J. Kulenkampff, tv-kritikus

*

„A sláger olyan vers, melyet azért énekelnek, mert ostobasága miatt elmondani nem lehet.”

Egy francia popénekes

Építkezők, építetők, vállalkozók figyelem!

ÉLJENEK A LEHETŐSÉGGEL!

A beremendi Cement- és Mészipari Rt. beremendi telephelyén minden más beszerzési forrásnál olcsóbb cement- és mésztermékekhez juthat!

A helyben újonnan megnyitott boltunkban közvetlen gyári értékesítéssel elégtjük ki kedves vásárlóink igényeit, ugyanitt megszervezzük a szükségessé vált szállítást is!

Keresse fel a munkanapokon 5-17 óráig nyitva tartó boltunkat, meg lesz elégedve.

ÉLJENEK A LEHETŐSÉGGEL!

BABITS KIADÓ

jó helyesírású gépirónót keres azonnali belépéssel.

Jó kereseti lehetőség! Jelentkezni lehet: Szekszárd, Bajcsy-Zs. u. 7. Telefon: 74/16-277.

APRÓHIRDETÉS

Galériás garzon eladó. Szekszárd, Kecskés F. u. 6/A/2. III/38. Fábán. Érdeklődni: de. 8-10, du. 17.00 után.

Lapostétek szigetelését és bádoggjavítását határidőre, garanciával vállaljuk. Tóth Kálmán 2404 Dunaújváros, Pf. 409.

Baja mellett, Rém, Dózsa u. 37. szám alatti gázfűtéses családi ház, gazdálkodásra alkalmas melléképületekkel 900 négyzetgöles kerttel eladó. Válaszokat „Tavaszi” jelígre a kiadóba kérem.

4,5 éves 2107-es Lada kintű állapotban 27 ezer km-rel, extrákkal eladó. Ugyanitt eladó egy 2107-es Lada-kiutalás. (100 db van előtte.) Érdeklődni: 72/35-137. Kizárólag reggel 7-8 óráig.

Interlokkomat berbe adnám, Hermann Éva, telefon: 15-862.

Demokratikus
Átalakulási
Törekvések
Utja
Magyarországon

Labdarúgó NB I.

Elgázolták a Fradit és a Vasast

Nagy csata Siófokon

Átlagban nyolcezeren voltak kíváncsiak a szombati bajnoki forduló egy-egy mérkőzésére, ami – ahhoz viszonyítva, hogy az utóbbi időben nem egy helyen kongott a lelátó az ürességtől – örvendetes előrelépés. Persze ez a ki-tüntetett érdeklődés még nem annyira a színvonalnak, a tavaszi időjárásnak, a szurkolók örök optimizmusának köszönhető, akik az elején még kilátogatnak a mérkőzésre, s ezután teszik fel maguknak az eldöntendő kérdést: hétvégi kirándulás vagy futball? Hogy ez utóbbira essen a választás – ez ma már a csapatoknak sem közömbös – ahhoz minimum olyan „minőségű” forduló kellene produkálni az elkövetkezendő hetekben, hónapokban, mint a mostani volt. Félreértés ne essék, nem volt ez a focihétvége olyan nagyszerű, hogy róla felsőfokon lehetne beszélni. De az már – sajnos – valami, ha több a bizonyos aspektusból, hazai mérccével mérve jó, szórakoztató mérkőzés, mint a csapnivalóan rossz. S ha a dicséret szükségeltetik a felemelkedéshez – Mészöly Kálmán szövetségi kapitány a nagy nyilvánosság előtt azért rimánkodott: ha lehet, ne üssünk a magyar futballon, a focistákon – ám legyen.

Lám, ha van egy kis iram, hajtás, a győzelem érdekében mindkét részről egészséges kockázatvállalás, akkor... Nem tűnik fel az a technikai és fizikai lemaradás, ami a nemzetközi találkozókön óhatatlanul szükséges. Ha egy-egy döntetlen a pártatlannak, a semleges szurkolónak is ad valamit, akkor legközelebb is kimegy a stadionba (Bp. Honvéd–Tatabánya, Csepel–Veszprém, Siófok–MTK-VM).

A bajnoki táblázaton nem történt lényeges változás: az első három helyezett előnye a mezőny többi csapatával szemben tekintélyes. A listavezető Újpest a Vasas elleni sima győzelem-

vel négy pontra „megugrott”, így ha a szombati rangadón veszítenek a lilák az MTK otthonában, akkor is az élen maradnak.

Mi nem tetszett Verebesnek?

A forduló legizgalmasabb összecsapásán, a Balaton partján (Siófok–MTK-VM) tulajdonképpen mindenki elégedett lehetett: igazságos döntetlen született. A vendég kék-fehérek nagyobb rutinját, szervezettebb támadó- és védőjátékát a siófokiak sok mozgással, gyors embereik egyéni vállalkozásaival pótolták. Két támadószellemben játszó csapat, amit egyébként a valójában csatárokat, a szűréshez kevésbé értéket felvonultatató középpályás sorok is jeleztek. Az MTK-ban Hannich a szorgos hangya módjára gyűjtögette össze a labdát és hol a jobb oldalon, hol a balon, hol középen dobta támadásába előrelopakodó csapattársait. Am az egy elleni játékban remekeltek a siófokiak: a védelem közepén Aczél és Olajos szinte átjátszhatatlan volt. Sorban indultak – elsősorban a bal oldalon – a gördülékeny, néhány húzásos támadások. Igen, a bal oldal igen kombinatív volt: csupa ballábás Mrozsán–Meksz–Kirchmayer trió időnként megoldhatatlan feladat elé állította a lassú belső emberekből álló kék-fehér védelmet, nemegyszer „sárga lapos” becsúszószerelésekkel sikerült az utolsó pillanatban menteni. Vagy éppen a hazaiak szeleburdisága „mentett”, mert ahelyett, hogy a nagy gólhelyzetben lévő társhoz passzoltak volna, eléggé önző módon elügyetlenkedtek a kínálkozó lehetőségeket.

Nem így Pölöskei a másik oldalon, aki rögtön – miután szabadon hagyták a büntetőterületen belül – góllal büntetett. Igen, ez a rutin... Amíg Pölöskeinek elég egy ilyen, istenigazából nem is helyzet, addig mondjuk Magyarak vagy Kirchmayernek több tiszta hely-

zet kell, pedig képesek akár a teljes védelmen is átjutni, de arra a képzeletbeli „i”-re nehezen teszik fel a pontot. Ezért is ragaszkodtak a Balaton-partiak annak idején Czigány Csaba leigazolásához, aki a visszavont center szerepében már nemegyszer bizonyított. Hahhann meg is gyűlt a baja vele, és tulajdonképpen elég volt egyetlen eset, hogy szabadon hagyja, pontosabban másra bízva – máris rezzent a háló. Ez-úttal fejtelt.

(Hahn: „1-0-ás vezetésünk után, ha akarattunkon kívül is, de lefékezünk, még jobban magunkra húztuk az ellenfelet. A gól előtt átjátszották a bal oldali védőnk, a középhátvéd Híres kénytelen volt kilépni, nekem meg belépni a helyére, maradt Horváth Csaba, aki későn eszmélt, így Czigány tisztán fejelhetett.”)

De miért kedvetlenítette el a pontvesztés a mindig, a nagy zakók esetén is magabiztos Verebest olyannyira, hogy nem volt hajlandó nyilatkozni? A külső körülményekben nem találhatott hibát, csapatát nem sújtotta ítéleteivel a játékvezető, sőt... Góljukat megelőzően – nemcsak a siófokiak szerint – Lakatos már lestről kanalazta vissza a labdát Pölöskeinek, de a játékvezető másként látta.

A meccs után maximum az egykori siófoki Lakatos lehetett elégedetlen. Az MTK játékosai ugyanis a mérkőzés előtti esélylatogatásban tökéletesen felhangelte a hazaiakat, amikor kijelentette: „a Siófoknak nincs semmi esélye”. Hogy neki ezután semmi kedve nem volt nyilatkozni, azt megértem, de Verebest...? De az ilyen szeszélyesség, kiszámíthatatlanságok miatt is ó a VEREBES!...

Bálint Gy.

Siófok–MTK-VM 1-1 (0-0). Sió-

fok, 7 ezer néző. V.: Fekete. Siófok: Bíró – Kolovics, Aczél, Olajos – Keszeg (Varsányi 58. p.), Zsadányi, Meksz, Marozsán – Magyar (Krausz 80. p.), Czigány, Kirchmayer.

MTK-VM: Zsiborás – Horváth, Híres, Hahn, Vadász – Balog, Hannich, Lőrincz, Pölöskei – Lakatos, Jován (Talapa a szünetben.) Gólszerzők: Pölöskei (53. p.), illetve Czigány (66. p.).

További eredmények:

Ú. Dózsa–Vasas 4-1 (3-0). G.: Zsivótzky 2, Eszenyi 2, illetve Duró (11-esből).

Haladás–Ferencváros 4-0 (2-0).

G.: Deéry 3, Schäffer.

Békéscsaba–Rába ETO 1-1 (1-1).

G.: Freppán, illetve Zsinka.

Debrecen–Vác 0-0.

Csepel–Veszprém 0-0.

Bp. Honvéd–Tatabánya 0-0.

Az NB I. állása

1. Ú. Dózsa	19	14	1	4	31-12	43
2. MTK-VM	19	12	3	4	27-11	39
3. Pécsi MSC	19	10	6	3	27-13	36
4. Ferencváros	19	8	4	7	27-22	28
5. Siófok	19	6	8	5	18-16	26
6. Vidoton-Waltham	19	6	8	5	14-17	26
7. Tatabánya	19	8	2	9	12-18	26
8. Bp. Honvéd	19	6	5	8	20-23	23
9. Vasas	19	6	5	8	20-24	23
10. Békéscsaba	19	6	5	8	14-22	23
11. Veszprém	19	4	10	5	13-16	22
12. DVSC	19	5	7	7	13-19	22
13. Haladás	19	5	5	9	24-28	20
14. Vác	19	3	9	7	14-21	18
15. Rába ETO	19	3	8	8	18-20	17
16. Csepel	19	2	10	7	18-28	16

A 20. forduló (március 24.) műsora. Szombat: Pécsi MSC–Siófok 13.00, MTK-VM–Ú. Dózsa (a tv közvetíti), Veszprém–Békéscsaba, Tatabánya–Haladás, Vasas–Csepel, Váci Izzó–Videoton-Waltham (valamennyi 15.00), Ferencváros–Debreceni VSC, Rába ETO–Bp. Honvéd (mindkettő 17.30).

A góllövőlista élcsoportja

8 gólos: Bácsi (Ú. Dózsa), Dzurják hota és Lovász (mindkettő PMSC), (FTC). Schäffer (Haladás).
7 gólos: Jován (MTK-VM). 5 gólos: Duró (Vasas), Magyar Zs. (Siófok), Rubold és Zsivótzky (mindkettő Ú. Dózsa).
6 gólos: Balog T. (MTK-VM), Cser-tői (Haladás), Fodor (Bp. Honvéd), Le-

Szereléssel fizettek

Román válogatott a Siófokban

Ha minden igaz, a héten eggyel több a hazánkban játszó külföldi labdarúgók száma. A Siófok ugyanis három évre leszerződött Jan Zalét a Dinamo Bukarest nyolcszoros román válogatott játékosát, aki a nyolcvanas évek közepén a román válogatottban nyolc alkalommal szerepelt, így például az 1984-es Európa-bajnokságon az NSZK–Románia mérkőzésen is. Szombaton Pécsen – ha Gellei Imre, a Siófok vezető edzője is úgy akarja –, akkor már pályára is léphet.

– Hogyan kerül a csizma az asztalra, hogyan kerül valaki a szekucspatból Siófokra – tettük fel a nem éppen udvarias kérdést a játékosnak, aki kiválóan ért, de eléggé jól is beszél magyarul.

– No ezt hagyjuk... Annyit azonban elárulhatok, hogy egy székesfehérvári barátom közvetítésével jutottam el Siófokra. Megnéztek, megtetszettem nekik – így.

– Milyen poszton játszik?

– Védő vagyok, de középpályán is feltalálom magam.

– Mi a tervük Zalével? – fordultunk Illés Jánoshoz, a Siófok ügyvezető elnökéhez.

– Noha adva vannak védőjátékosaink, ennek ellenére szükségét láttuk, hogy a védelem közepére egy megbízható embert igazoljunk. Szabó L. eligazolt tőlünk, így ha Aczél vagy Olajos megsérül, máris gond lehet. Meg hát miért ne legyen versengés – itt is – a csapatba kerülésért?

– Mivel a Dinamo Bukarest a régi formájában már nem létezik: mennyit és kinek fizettek a játékosért?

– A román szövetségnek. Félmillió forint értékű szerelést adtunk, ami a hazai játékospiac árához mérten valóban nem sok. De ettől függetlenül, hogy valójában jó vásárt csináltunk-e azt még mi sem tudjuk – a pályán dől el.

–bégyé–

Bubka újabb világsúcsa

A szovjet rúdugró olimpiai bajnok Szergej Bubka egy doneycki fedett-pályás viadalon 605 centiméterre javította saját, 1989 februárjában felállított 603 cm-es világrekordját. (Ez volt a 20. világsúcsa.) Bubka ennél már magasabbra is „repült”, ugyanis a szabadtéri világsúcsót 606 centivel tartja.

Dátum-totó

Egy totótóttal nálunk kétezer forintot nyerhet. Tippelni (1, x, 2) csak a lapból kivágott szelvényvel lehet, melyet péntek délig az alábbi címre kell eljuttatni: Dátum Szerkesztősége 7100 Szekszárd, Bajcsy-Zsilinszky utca 7. sz.

1. MTK-VM–Ú. Dózsa
2. Siófok–Pécs
3. Ferencváros–Debrecen
4. Rába ETO–Bp. Honvéd
5. Oroszlány–ZTE

Birkózás

Repka Attila verseny- és világkupagyőztes

Vasárnap délelőtt csaknak négyórás program keretében bonyolították le a Samsung által szponzorált egyéni birkózó világkupa-gálaversenyt, amelyen a szombati ágyúzótesek mérkőztek az első helyért, s egyben a világkupagyőzelmekért is. A magyaroknak elméletileg tizenegy lehetőségük volt a két fogásnemből ahhoz, hogy gálát nyerjenek, ez viszont csak Iváncsics Géának és Repka Attilának sikerült. A világkupát érdemelte ki Repka, és döntőbeli fiaskója ellenére Komáromi Tibor is. A legnagyobb közönségsikert a kötöttfogású 130 kg-os Alekszandr Karelin aratta, aki Gáspár után Klauzal is könnyedén elbánt.

Repka a tőle megszokott kirobbanó erőben birkózva simán verte jugoszláv ellenfelét, ezen a tavaszon szinte nem is talán legyőzőre. Komáromi viszont a hajrában „rászaladt” egy feltörekvő nyugatnémet fiatal válldobására, és hi-

ába hajrázott, az egy pont hátrányt képtelen volt ledolgozni. Hamisítatlan rangadótvívott Bódi Jenő is a nála fizikailag sokkal erősebb szovjet Madzsidovval, és bár sokan azt tippelték, hogy a Bp. Spartacus Európa-bajnoka most visszavág a szovjet extraklasszisnak, ám nem sikerült, Madzsidov az utolsó fél percben kierőszakolt egy levitelt és győzött.

Kellemetlen, hogy a kötöttfogású 90 kg-ban Farkas nemcsak jelentős különbségű vereséget szenvedett a kelet német világbajnok Bullmanntól, de bokája meg is sérült, és ha nem vigyáz, akár a majusi Európa-bajnoki részvételi lehetőség is elúszik. Még mindig a kötöttfogásúknál maradván: az olimpiai bajnok Sike András a hosszabbításban kapott ki a Bp. Spartacus birkózójától, Iváncsics Géától, és ez mindenképpen figyelmeztető jel számára.

Erős: újabb profigyőzelem

Kisnehézsúlyú profi ökölvívónk, Erős Lajos ismét Milánóban lépett szorítóba élete második profimérkőzésén (mint ismeretes, a bemutatkozó mérkőzésen angol bokszolóval szemben kiütéssel győzött), az afrikai származású, de már francia állampolgár Kabongó volt az ellenfele. Kiegyenlített két menet után a harmadikban Erős egy jobb horoggal a padlóra küldte Kabongót és a továbbiakban végig irányítva egyhangú pontozással fölényesen nyert a magyar bokszoló.

NB II-ben

Keleti csoport: Szeged–Salgótarján 4-2 (3-0); Baja–Szegedi Dózsa 2-1 (0-0); Kecskemét–Mezőtúr 2-0 (2-0); Debreceni Kinizsi–Nyíregyháza 1-0 (1-0); Mezőtúr–Kazincbarcika 0-1 (0-1); DVTK–Szarvas 2-1 (2-1); Szolnok–DMTE 1-4 (0-1); Eger–BVSC 1-0 (0-0); Az élcsoporthoz: Szeged, 2. Kazincbarcika, 3. Eger.

Nyugati csoport: ZTE–BMTE–Törley 1-2 (0-1); Mohács–Tapolca 2-0 (1-0); Sopron–Ajka 2-1 (1-1); Bp. Volán–Kornlő 2-0 (1-0); Szekszárd–Oroszlány 3-1 (2-0); III. ker. TTVÉ–Nagykanizsa 0-0; Keszthely–Paks 1-1 (1-0); Dunaújváros–Dorog 3-1 (2-0).

Az élcsoporthoz: 1. Volán, 2. Oroszlány, 3. Dunafer.

TOTÓ

1. Bayer Uerdingen–VfB Stuttgart	1
2. Bayern München–E. Frankfurt	1
3. Kaiserslautern–VfL Bochum	1
4. Darmstadt–Hannover	x
5. Münstér–Schalke 04	1
6. Bayreuth–Duisburg	1
7. Hessen Kassel–Stuttgarter K.	2
8. Ascoli–Fiorentina	1
9. Cesena–Genoa	x
10. Lazio–Roma	2
11. Sampdoria–Napoli	1
12. Como–Pescara	2
13. Parma–Torino	x
Pluszmérkőzés:	
14. Milan–Internazionale	2

Mészöly-premier az USA ellen

Hosszú repülőút után szombaton, a déli órákban megérkezett Budapestre a magyar labdarúgó-válogatott keddi ellenfele, az Egyesült Államok csapata. Az amerikaiak csaknem kétéhetes európai körutat tesznek, a jövő héten az Üllői úti stadionban játszanak barátságos mérkőzést, majd március 28-án, Berlinben az NDK ellen lépnek pályára.

A vendégek szövetségi kapitánya, Bob Gansler régi ismerős, hiszen 1979-ben pályaedzőként ott ült a tengerentúli együttes kispadján a Népstadionban. A nem éppen labdarúgásáról nevezetes ország válogatottja akkor 2-0-ra győzött, s erre azóta is szívesen emlékeznek:

– Remélem, futballistáink ezen a túrán is sokat tanulnak, és nem vallunk szégyent Olaszországban, a világbajnoki döntőben sem – nyilatkozta a 48 éves szakvezető. – Tudom, sokakat meglepett, hogy a CONCACAF-zónából kivívtuk a továbbjutást, de én végig biztos voltam abban:

ott leszünk a Mondialén. Labdarúgásunk rengeteget fejlődött az elmúlt években, s ezt kedden is szeretnénk bizonyítani.

Bob Gansler egy másik kérdésre válaszolva elmondta, hogy Magyarországon született német nemzetiségi családban. Szüleiivel 1945-ben hagyta el faluját, s rövid ideig német földön laktak, majd a tengerentúlon telepedtek le.

Az amerikaiak 16 futballistát hoztak Budapestre, de a kerethez csatlakozik Chris Sullivan, a Rába ETO játékos, valamint Vermes Péter, aki tavaly még szintén a győrieknél szerepelt, s az ősszel szerződött a holland FC Volendam együtteséhez. A magyar származású labdarúgó a tervek szerint vasárnap érkezik Budapestre.

Nem először jár Magyarországon a hátvéd Mike Windichmann és a középpályás Eric Eichmann, ők ugyanis egy régebbi teremtményként már vendégszerepeltek itt.

DÁTUM

Füstmentes füstölgés

Az Országos Dohányfüstmentes Egyesület felhívást adott ki, amelyben szomorúan állapítja meg, hogy „amíg az egypártrendszerben csak egyetlen párt emberei árasztották a dohányfüstöt, most a sok párt képviselője alapvető jogának véli ezt”. A jövőendő nemdohányzó-szavazatok reményének felcsillantásával kéri a képernyőn megjelenő politikusokat, ne füstöljenek a nagy nyilvánosság előtt, s emellett a dohányzást „az első számú közellenségnek” titulálják – gondolom, nyomtatékképpen.

Bevallom, nem tudtam, hogy ilyen jól állunk. Eddig ugyanis abban a tévhitben lézengtem ebben az árnyékvilágban, hogy az illatozó vagy büzlő szivarka csupán az egyik a sok közellenség közül. Most azonban, mint (savasesőtől) derült égből a villámcsapás, úgy nyíllal belém a felismerés: sem a környezetszennyezés, sem a mindennapi stresszhelyzet, sem a kíméletlen életmód nem annyira káros, mint a dohányzás, s annak is a füstölős változata. Azért, ez mert aki bagózik (ha ugyan vannak még ilyenek), netán tubákol, annak csupán a saját szervezete bánja bűneit, no meg utódait.

Ha azonban így van, célszerűbb lenne inkább arra buzdítani néhány párt tagját: tessék csak nyugodtan füstölni, ám lehetőleg csak saját elvtársak körében. Vannak olyan politikai erők, amelyeknek egyenesen meg kellene tiltani, hogy egészségesen vagy részben nemdohányzók legyenek. Természetesen ez ma még csak álom, de nyilván azért is ködös távlatban látszik, mert füstből tűnik elő. Akarcsak a szög a zsákból, vagy a ló láb a nadrágból...

#

– Vasárnap Békéscsabán Gyöngyösi János egykori kisgazda külügyminiszter lakóházán emléktáblát avatott fel a Független Kisgazdapárt. A városi sportszámokban megtartott nagygyűlés után a mintegy háromezer résztvevő zászlók és transzparenszek alatt vonult fel a város központjába.

Kilépési alternatíva?

A vilniusi vezetés választásától tette függővé Moszkva Litvániával kapcsolatos további lépéseit Gorbacsov. Egyúttal hangzott: a szovjet vezetés alkotmányos eszközökkel kívánja rendezni a kérdést. Konstruktív válasz esetén a szovjet vezetés is hasonlóképpen fog viszonyulni a kérdéshez.

A szovjet államfő kifejtette, hogy nincs szó szemmiféle, a litván vezetéshez intézett ultimátumról. Megítélése szerint a Népi Küldöttek Kongresszusa az alkotmányos eszközökkel kívánja rendezni a kérdést. Konstruktív válasz esetén a szovjet vezetés is hasonlóképpen fog viszonyulni a kérdéshez.

Mi lesz veled Kuba?

Kuba egyre nagyobb gazdasági bajban van, s bár ezt Castro igyekszik a végsőkig palástolni, a szakértők már nem sok időt adnak a mind ingatabb alapokon nyugvó kubai gazdaságnak. Közismert, hogy a szigetországot lényegében a szocialista országok tartják el, és az utóbbi időben a Szovjetunióban is mind többen követelik az évi sokszáz millió rubeles segélyek leállítását. Am a jelek szerint a súlyos fenyegetettség sem képes rávenni az ország vezetését arra, hogy alapvető változásokat kezdjen a gazdaságban, továbbra is a monokultúrás mezőgazdaságra építenek, most abban bíznak, hogy a fő és csaknem egyetlen exportcikkük, a cukor, az idén is rekordtermést hoz. Ez persze mind kevésbé elég ahhoz, hogy Kuba gazdasági összeomlását megakadályozza, hiszen a cukor világpiaci ára igen nyomott, és a feldolgozásban is súlyos gondok vannak.

(Reuter)

NDK és Közös Piac

Kereskedelmi és együttműködési szerződést parafált kedden a Közös Piac. Ezzel megteremtették a jogi alapot arra az átmeneti időszakra, míg az NDK teljes jogú taggá válhat. A végleges aláírás a választások utáni új NDK kormány dolga lesz. Az NDK ezzel lehetőséget kap arra, hogy az NSZK-val az újraegyesítésről folytatott tárgyalásokkal párhuzamosan a Közös Piacba való belépés szabályozásáról is tárgyalhassanak. A meg egyezés aláírására és életbe lépésére még az április 28-i Közös Piac csúcscsúcskezleten sor kerülhet. A szerződés szövege tartalmaz egy olyan passzust is, hogy a két Németország egyesülésével kapcsolatos minden megegyezésről, mely a Közös Piacot közvetlenül érinti, konzultálniuk kell az érintetteknek a Közös Piacal.

Holan-Koch Júlia

A trójaiak Párizsban

Szombaton volt az első igazi bemutató a tavaly júliusban felavatott új párizsi operában a Bastille téren. Hector Berlioz *A trójaiak* című kétrézes operája került színre. A ritkán játszott, wagneri méretű operát rendkívül látványos előadásban, hatalmas statisztériá bevonásával adták elő a világhírű olasz rendező, Pier Luigi Pizzi irányításával, a fiatal koreai karmester, a 37 éves Mjung Yun Csung vezényletével.

Burkolt Lenin

Veszprémben a Megyei Tanács épülete előtt álló Lenin-szobor eltávolítását rövidebb-hosszabb ideje szinte valamennyi ellenzékinek számító politikai erő követeli. Mivel ezt nem sikerült eddig elérniük, felvetődött az ötlet: legalább takarjuk le március 15-ére. Hogy ki az ötlet eredeti gazdája, azt ma már nehéz lenne hihetlően kinyomozni, ám tény, hogy a pártok között valóságos Lenin-csomagoló verseny kezdődött. Március 14-ének délutánjára a forradalmak előestéjéről tartott megemlékezésének kapcsán a FIDESZ bejelentette, hogy a politikai és az esztétikai jó ízlés jegyében be kívánják csomagolni Lenin szobrát. Hírtelt, hogy a Kisgazdák nem akarják átengedni ezt a dicsőséget. A Lenin-csomagoló versenyt végül is az SZDSZ nyerte: 14-én délelőtt nagy szakértelműen szinte percek alatt leborították fekete nejlonfóliával, átkötötték vékony drótkötéllel a szobrot. Veszprémben a Megyei Tanács házával szemben Lenin szobra helyett most egy ormótlan, dupla embermagasságú fekete kísértet áll. Alaktalan tömege sötét fenyegetést sugall. Meg sem lepne, ha a fólia alól Sztálin szelleme kelne ki...

– lgg –

– Lengyelország a német kérdés rendezésének minden, biztonságát érintő vonatkozásában részt kíván venni. Jövő heti amerikai látogatása legfőbb céljának azt tekinti a lengyel kormányfő, hogy meggyőzze erről a kormányt és a törvényhozást.

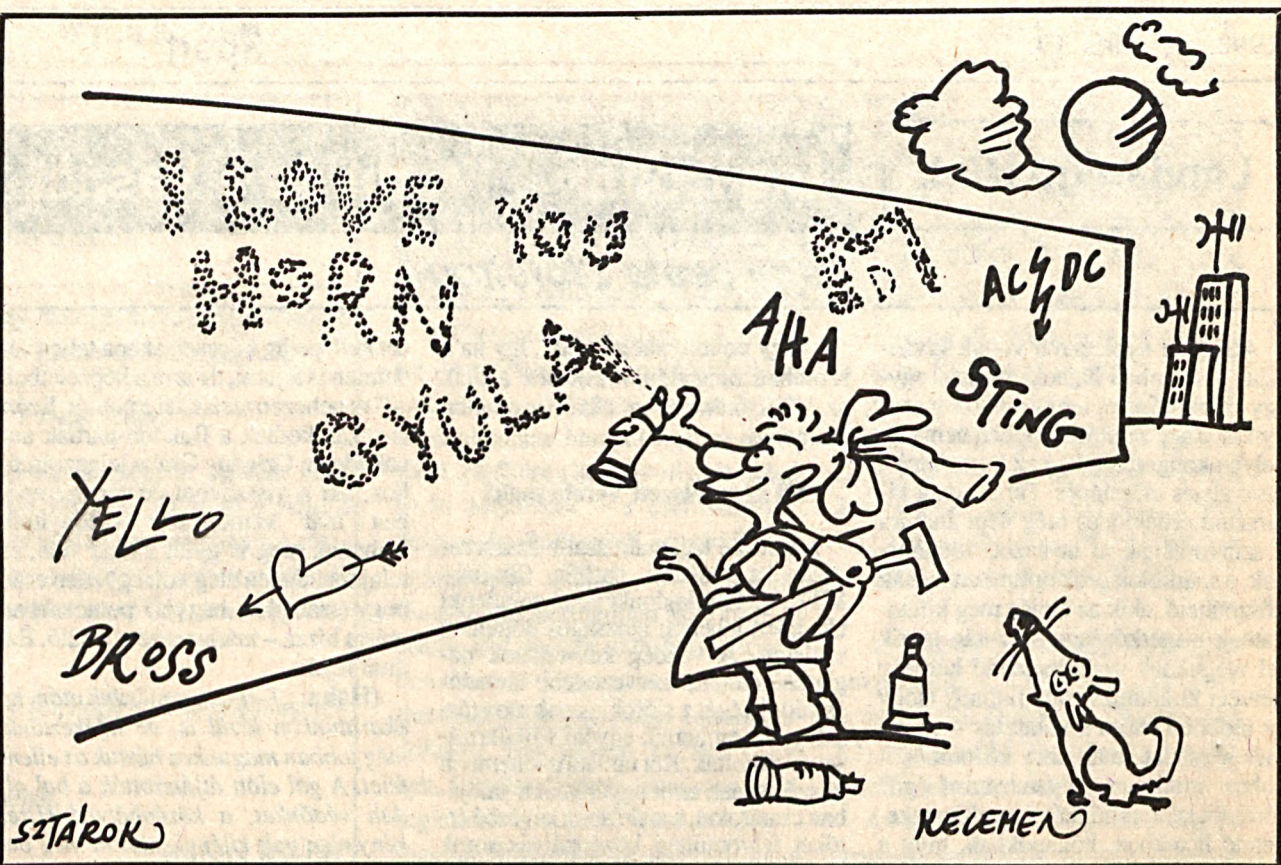
Szavazás – manipulálás nélkül

Teljes rendben, nyugalomban zajlottak le az első szabad parlamenti választások vasárnap az NDK-ban. Este hat órakor zárták be a reggel hét óra óta nyitva tartó szavazóhelyiségeket. Megfigyelők egybehangzó véleménye szerint a 12,2 millió választópolgár nagy többsége élt szavazati jogával. A közelmúltban elfogadott új választási törvény értelmében a választópolgárok nem egyéni jelöltekre, hanem valamelyik pártra adhatták szavazatukat. A Népi Kamara (parlament) 400 képviselői helyéért 24 párt, mozgalom indult harcra.

A keletnémet választásokat a helyszínen figyelte az Európa Tanács és az Európa Parlament egy-egy küldöttsége, amelyek kisebb csoportokra bontva, előzetes bejelentés nélkül az ország több helységét felkeresték. Emellett szovjet, amerikai és lengyel törvényhozók is a helyszíneken tájékoztak az NDK-beli választások eseményeiről. Az Európa Tanács által küldött egyik megfigyelő, az osztrák Wolfgang Benk 12 szavazóhelyiség felkeresése után azt nyilatkozta újságíróknak, hogy „a szavazás manipulálás nélkül, tisztességesen, szabadon zajlott”. A megfigyelők jelen vannak a szavazatok központi összeszámlálásánál is.

Nyugtunk lesz?

A választójogi törvény 12. paragrafus (2) bekezdése értelmében a szavazást megelőző nap – tehát március 24-én 0 órától választási kampányt folytatni tilos. Az Országos Választási Bizottság álláspontja szerint mind az írott sajtónak, mind a rádióknak, televízióknak a legszigorúbban be kell tartania a politikai kampányra és a választási részeredmények közlésére vonatkozó törvényi tilalmat. Felhívja ezért a központi, a regionális és a helyi tömegkommunikációs eszközök felelős vezetőit, hogy a március 24-én 0 órától 25-én este 20 óráig megjelenő írott sajtóban, elhangzó műsorokban tilos minden olyan hírek, tájékoztatásnak a közlése, személyek, jelképek bemutatása, amely párt megnevezésére, pártra vagy jelöltjére utal, illetőleg a választással kapcsolatos eredményt, részeredményt tartalmaz. Az Országos Választási Bizottság megkeresésére a Külügyminisztérium felkérte mindazon országok illetékes szerveit, ahol Magyarországon is fogható magyar nyelvű rádió-, televízióadás van, hogy a fenti ceket tartsák tiszteltben.

SZTÁROK

KELEMEN

A román nacionalizmus és március idusa

Romániában a nacionalista beállítottságú, magyarellenes román Vatra Romaneasca szervezet támadta a március 15-i megemlékezéseket. A szervezet olyan nyilatkozatokat tett közzé, amelyek szerint 1848-ban a szabadságharc románellenes volt, mert Erdély elszakítását eredményezte, s emiatt március 15-e „nem lehet ünnepe a románságnak” s ezért a románság nem azonosítja magát ezekkel a megemlékezésekkel.

A nemzetiségi vidékeken a román sajtó ilyen hangvételű cikkeket közölt nemcsak a március 15-i rendezvények előtt, hanem azt követően is. A Csík-szeredán megjelenő Adevarul szombati cikke szinte fenyegető: semmilyen körülmények között nem lehet elfeledkezni arról, hogy ezt az országot, ahol a március 15-i ünnepeket a magyar sovínisztiák megszervezték, Romániának nevezik.

A Vatra Romaneasca indulatokat korbácsoló szervezkedése, nacionalista indítatása legjobban Marosvásárhelyen csúcsosodott ki. Négyszáz-ötszáz főnyi csoport tüntetésbe kezdett és betörte a magyar feliratozású gyógyszer-tár kirakatát, dulakodások keletkeztek, a Magyar Televízió forgatócsoportját is inzultálták. Ennek a szervezett magyarellenes tüntetésnek 13 sebesültje lett. A péntek délutáni fejleményeket

este és éjszaka újabb magyarellenes tüntetés követte. Éjjel fél egyig tüntető csoportok járták az utcákat, szombaton délelőtt pedig az orvostudományi egyetem román hallgatóinak bevonásával újabb megmozdulásokra került sor Marosvásárhelyen ilyen jelszavakkal: „Nem adjuk Erdélyt!”, „Le Tőkés Lászlóval!”.

Szatmármémetiben is a Vatra Romaneasca szervezkedése miatt fajult el a március 15-i rendezvény. A Balcescu-szobor koszorúzását nem engedték meg a szervezet tagjai, akik a szobor körül kordont vontak. Kisebbségi dalok is sor került, s ennek során ott is voltak, akik könnyebben megsérültek. A fejleményekhez tartozik, hogy a Ideiglenes Nemzeti Egységtanács üléséről a magyar nemzetiség képviselője kivonult, mert a Vatra Romaneasca tagjai sértő magatartást tanúsítottak.

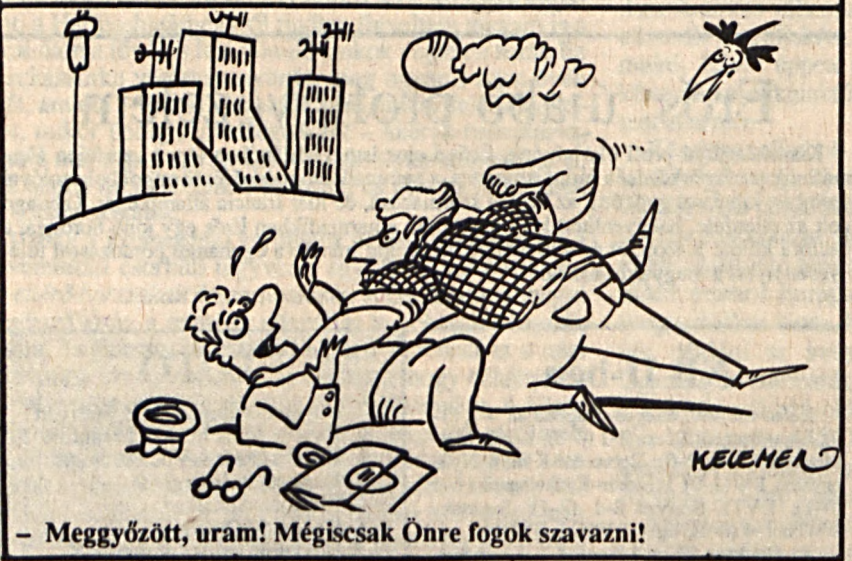
Erdély más vidékeiről, ahol a magyarság többségben él, nem érkeztek zavargásokról szóló jelentések. Ez nem azt jelenti, hogy a Vatra Romaneasca szervezet ezeken a területeken nem mozgolódik. Tevékenysége elsősorban magyar feliratok és magyar nemzetiszínű zászlók eltávolításában, röplapok terjesztésében nyilvánul meg, amit a magyar nemzetiség mélyen elítél.

Szocialista párti kudarc

Teljes kudarcra, a pártcentrum gyakorlati kettészakadásával ért véget vasárnap Rennes-ben a francia Szocialista Párt kongresszusa.

A négynapos tanácskozást bezáró ülésen a küldöttek fűtlykoncerttel, közbeiktatásokkal fogadták Louis Mer-maznak, a pártvezetőség tagjának bejelentését arról, hogy a különböző frakciók vezetőinek egész éjszakán át tartó tanácskozásán nem jött létre megállapodás sem a párt programnyilatkozatáról, sem a vezetői posztok elosztásáról. Az országos vezetőség, amelyet nem a kongresszus választ meg, hanem annak tagjait az egyes frakciók, a delegációk megosztásának arányában már korábban kijelölték, kedden ül össze, hogy megkísérelje a végleges program kialakítását és döntson a vezetői tisztségekről. Ez ugyan megfelel a párt szervezeti szabályzatának, de gyakorlatilag a kudarc teljes beismerését jelenti.

Holnapi számunkban olvashatják, volt-e Szilvási Lajos „udvari költő”?

– Meggyőzött, uram! Mégiscsak Önre fogok szavazni!